

Actua sociaal overleg 2025

Een eigenzinnig weekoverzicht van min of meer opvallende feiten en ontwikkelingen op het vlak van sociaal overleg, werknemersinspraak, sociale conflicten en collectieve arbeidsverhoudingen in de brede zin van het woord. Elke week schuimen we de media af op zoek naar tendensen, feiten en cijfers. Soms met wat vertraging op de actualiteit, af en toe aangevuld met commentaar, nooit met de pretentie volledig te zijn. Reacties zijn altijd welgekomen.

Door Manou Doutrepoint en Paul Soete

WEEKOVERZICHT 2025/16 VAN 16 TOT 22 APRIL 2025

Het gebeurt niet veel dat de actualiteit van één week aanleiding geeft tot zo veel fundamentele vragen. We beginnen met de aanwending van juridische macht voor het verdedigen van persoonlijke belangen. Volgt een aanvulling m.b.t. de criteria voor de erkenning van vakbonden. Verder hebben we het over de grondwettelijkheid van de hervorming van het werkloosheidstelsel en het stakingsrecht van politievakbonden. Deze week ging voor ons de wereld open van stakingen in China.

NATIONAAL NIEUWS

OPENBARE DIENSTEN

Het College van het Openbaar Ministerie voert actie tegen de geplande **pensioenhervorming voor magistraten en gerechtspersoneel**. Door 4.000 veroordeelden die op de wachtlijst staan, in één klap naar de gevangenis te sturen wil het druk zetten op de regering. (alle media)

Commentaar

Parketmagistraten hebben het recht om op te komen voor hun rechten als ze de pensioenhervorming aanklagen. (om-mp). Zonder twijfel. Over de grond van de zaak verschijnen talrijke opinies. De vorm en de procedure krijgen weinig aandacht. Die zijn laakbaar.

De actievoerder is het [College van het Openbaar Ministerie](#) . (BRUZZ) Dat college is een orgaan ingesteld door de wet van 18 februari 2014 en is samengesteld uit vijf procureurs-generaal, drie leden van de Raad van procureurs des Konings en één lid van de Raad van arbeidsauditeurs. Zijn wettelijke opdracht bestaat in de ondersteuning van het strafrechtelijk beleid, niet in de belangenbehartiging van magistraten. De belangenbehartiging past eerder in de missie toegewezen aan de [Adviesraad van de magistratuur](#).

Dit college kan dwingende richtlijnen uitvaardigen. Het heeft dus niets te maken met een vakbond of een vrije vereniging voor belangenverdediging. Het consulteert niet en moet geen verantwoording afleggen bij hun leden. Als het dwingende maatregelen oplegt zijn procureurs des Konings en arbeidsauditeurs niet vrij om de richtlijnen te volgen of niet.

De actievoerder, een officieel publiekrechtelijk orgaan met een missie van algemeen belang, gebruikt zijn juridische macht als drukingsmiddel om persoonlijke belangen te verdedigen. Hij koppelt strafuitvoering aan de pensioenproblematiek.

Dit verzet is geen staking en zelfs geen stiptheidstaking. Dit is geen collectieve actie maar een afwending van macht¹ met een parfum van autocratie.

In een [open brief](#) klagen acht Verenigingen van magistraten de onevenredigheid van de verlaging van de pensioenen aan tegen een achtergrond van de structurele onderfinanciering en vierkant draaien van de rechterlijke macht. Ze roepen op tot collectieve mobilisatie maar reppen geen woord over de actie van het College. Individuele magistraten in de social media respecteren de reden van het verzet maar nemen afstand van

¹ “Machtsafwending kan bepaald worden als een onwettelijk begaan door een overheid, die een rechtshandeling die binnen haar bevoegdheid valt, verricht in de voorgeschreven vormen en zonder enige formele wetsovertreding, doch met oogmerken die niet stroken met het doel waarvoor de aangewende macht haar toegekend werd, d.w.z. het nastreven van het algemeen belang binnen de grenzen van haar functie.” DEBAEDTS, F., A.P.R., Tw. Machtsafwending, Brussel, 1956, Larcier, blz.14 geciteerd door CUMPS, F. en COUVREUR, M., Machtsafwending en art.18 van het statuut van het rijksperoneel, Leuven, Jura Falconis, jg 11, nr.2.

de vorm van het protest. De Minister van Justitie neemt de tijd om te reageren.

Deze actie komt erop neer dat het College de verdere overbevolking van de gevangenissen verordent. Zij is een nieuw geval van buitensporig corporatisme. De persoonlijke belangen van de magistraten staan niet in verhouding met de gevolgen. De gedetineerden en de cipiers zullen de klappen opvangen.

Het gevangeniswezen heeft al laten weten de deur gesloten te houden voor de 4.000 bijkomende gedetineerden. Wordt dit een strijd tussen overheidsinstellingen?

We schrijven dinsdag 15 april. De 21ste stakingsdag waarmee de **spoorwegen** dit jaar te kampen heeft, deze keer georganiseerd door ACOD Spoor en ACV Transcom, liet weinig sporen achter. Nog 57 stakingsdagen te gaan, o.a. op 22 en 29 april (zie weekoverzicht 2025/12). Daar bovenop komt een aanzegging van de corporatistische vakbond METISP-Protect voor een staking van zondag 27 april om 22 uur tot zondag 4 mei om 22 uur. HR Rail, de juridische werkgever van het spoorpersoneel, weigert deze aanzegging te erkennen om twee redenen. De eerste is de laattijdigheid van de aanzegging, de tweede de onevenredige inbreuk op de rechten en vrijheden van de treinreizigers. (alle media)

Commentaar

De gevolgen van de beslissing van HR Rail zijn niet duidelijk. Begaan i.g.v. buitensporige staking de stakers een fout of kan de vakbond die de zo'n staking erkent (of zijn leiders) aansprakelijk gesteld worden?

De toekomst zal uitwijzen of het officieel verzet tegen een staking met als argument de buitenproportionele schade een precedent zal zijn in de evolutie van het stakingsrecht.

De **politievakbonden** hebben een stakingsaanzegging betekend van 10 dagen (26 april tot en met 5 mei) uit protest tegen de statische beveiliging van kerncentrales door het leger. De bonden zetten de staking in voor duidelijkheid over de exacte draagwijdte en timing van het protocol met Defensie, evenals garanties op vlak van de nettopremie van 500 euro per maand. ([VRT](#) en [Sudinfo](#))

Commentaar

In vele democratische landen zoals Frankrijk, Duitsland, UK, Zweden en Italië mogen de politiediensten niet staken. (chatgpt). Deze actie tegen een veiligheidsmaatregel omwille van persoonlijke belangen zal allicht nog commentaar uitlokken zoals deze in [HLN](#).

In het weekbericht 25/14 hadden we het over de wet van 19 december. Die wet regelt de criteria voor specifieke vakbonden om naast de traditionele interprofessionele vakbonden te kunnen zetelen in de overlegorganen. Twee aandachtige lezers vestigden onze aandacht op een noodzakelijke aanvulling van ons bericht. De wet wijst een zetel toe aan één specifieke organisatie onder een dubbele (en niet één) voorwaarde: (1) de organisatie moet minstens 10 % van het personeel vertegenwoordigen, en (2) ze moet ook de specifieke organisatie zijn met het grootste aantal leden. Het [Grondwettelijk Hof](#), in de case voorgelegd door de NUOD (Nationale Unie van Openbare Diensten) Financiën, oordeelde dat de dubbele voorwaarde (enkel) voor specifieke vakbonden geen inbreuk is op de vakbondsvrijheid en een aanvaardbare drempel is tegen het corporatisme.

INTERPROFESSIONELE ACTUALITEIT

ABVV zal naar de arbeidsrechtbank stappen om de hervorming van de **werkloosheidsuitkeringen** met een maximumduur van twee jaren uitkering te betwisten. De redenering is dat de maatregel niet strookt met het principe van *stand still* dat in artikel 23 van de Grondwet² staat. ([RTL](#))

Commentaar

Een vakbond kan volledig terecht beroep doen op de wijsheid van de rechter om rechten af te dwingen. Dat recht is bij wet geregeld en is een fundament van onze rechtstaat. Bij deze vordering erkent de vakbond in feite dat ook werkgevers beroep mogen doen om hun rechten af te dwingen. Een kwestie van wederkerigheid. Dit is het einde van het verwijt van juridisme in sociale relaties.

Het is niet duidelijk welke tactiek de vakbond volgt. ABVV zegt talrijke processen aan te spannen bij de arbeidsrechtbank om de grondwettelijkheid van het wetsontwerp te betwisten. Wil de vakbond niet wachten op het advies van de Raad van State over het wetsontwerp? Waarom dreigt de vakbond niet met een unieke vordering tot vernietiging bij het Grondwettelijk Hof? Is het een vorm van filibusteren of enkel een communicatiestunt?

² Art. 23 Grondwet: *Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. (...) inzonderheid : 1° het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidsspeil, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning, alsmede het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen.* Dit artikel impliceert dat verleende rechten in de toekomst behouden moeten worden of dat geen nieuwe beperkingen of voorwaarden aan dit recht worden gekoppeld.

NEDERLAND

In maart zijn de **cao-lonen** gestegen met gemiddeld 4,3 procent. Daarmee is het de 31^e achtereenvolgende maand met een gemiddelde loonstijging boven de 4 procent. ([AWVN](#))

Vakbonden en werkgevers in de **spoorinfra-sector** hebben een akkoord bereikt over een nieuwe cao. De inhoud is nog niet bekend gemaakt. ([FNV](#))

Woensdag 16 april. In heel Limburg legt het **hoger onderwijs** het werk neer. De protestactie past in de estafettestaking bij de onderwijsinstellingen in heel Nederland tegen de bezuinigingen. ([Observant](#))

Na een twaalfal 24-urenstakingen organiseerde FNV op vrijdag 18 april een landelijke staking bij **IKEA** (6.000 medewerkers) voor een fatsoenlijke cao met een loonsverhoging van 7 procent. ([FNV](#)) De werkgever hield het bij 2,4 procent en bereikte een akkoord met de unieke Werknemersvereniging IKEA Medewerkers ([W.I.M.](#)). ([Welingelichte Kringen](#))

Een jaar geleden eiste vakbond FNV bij de rechtbank dat vakbond Landelijke Belangen Vereniging (LBV) geen cao's mag afsluiten omdat die vereniging een **gele vakbond** zou zijn ([FNV](#)) Concreet ging het over een cao voor de uitzendsector. In een [vonnis van 11 april 2025](#) heeft de kantonrechter alle vorderingen van FNV afgewezen. Hoewel LBV een werkgeversbijdrage krijgt heeft FNV niet kunnen bewijzen dat LBV onrechtmatig handelt en niet onafhankelijk is. ([flexnieuws](#))

Commentaar

Een gele vakbond is een vakbond die opgericht en/of (financieel) gesteund door de werkgever zelf om de pas van andere vakbonden af te snijden. (zie [weekbericht 2024/33](#))

Nederland kent geen regels die het oprichten van een vakbond in de weg staan en evenmin regels die vakbondsvrijheid bemoeilijken. Dat creëert spanningen tussen vakbonden. De ILO heeft eerder gevraagd duidelijkheid te geven over representativiteit en onafhankelijkheid van vakbonden om Verdrag 98 in de nationale wetgeving te implementeren.

De kantonrechter heeft de werkgeversbijdrage niet weerhouden om te besluiten dat LBV niet onafhankelijk is. FNV wordt ook gefinancierd door werkgevers (bv. branche van de [railinfrastructuur](#)) In België worden er zonder juridische

*bezwaren ook vakbondscentrales gefinancierd door
werkgeversbijdragen via fondsen voor bestaanszekerheid.*

FRANKRIJK

De **dokters** hebben aangekondigd te staken vanaf 28 april tegen een wetsvoorstel dat de spreiding van de installatie van dokters over het land wil regelen. ([Le Monde](#))

DENEMARKEN

Werkgevers en vakbonden sloten een akkoord voor de **transportsector** (186 000 werknemers), met een loonsverhoging die meer dan inflatie compenseert, een aanvulling van het extralegaal pensioen en mogelijke keuze voor 4 dagen week voor werknemers die nog maar 5 jaar van de pensioenleeftijd verwijderd zijn. ([EMSA](#))

FINLAND

Sociale vrede in de **voedingsindustrie** (25.000 werknemers) nadat werkgevers en vakbonden een voorstel van de bemiddelaar aanvaardden. ([YLE](#)) (zie ook weekbericht 2025/14)

ELDERS IN DE WERELD

CANARISCHE EILANDEN

80.000 **hotelmedewerkers** staken onverwachts op de Canarische eilanden gedurende het paasweekende voor hoger loon. ([CanarianWeekly](#))

CHINA

Duizenden werknemers van de **BYD** fabrieken in Wuxi en Chengdu hebben einde maart en begin april het werk neergelegd om te protesteren tegen de loonbesparingen en verslechterde arbeidsvoorwaarden. De incidenten vinden hun oorsprong in de overname door BYD van de onderneming Jabil inc., actief in elektronica. Die leidde tot een herstructurering en ook tot nieuwe performantie criteria en arbeidsorganisatie. Zo wordt het standaard werkschema, zonder overuren, als straf gehanteerd voor de mindere prestaties. ([CLB](#))

Figuur 1: strikes in China (april 2025) (CLB)

Stakingen bij NMBS en SNCF: zoek het verschil. Uiteenlopende loonakkoorden in Duitsland. Bezuinigingsmaatregelen van regeringen lokken nationale stakingen uit, niet alleen in België.

BELGIË

OPENBARE DIENSTEN

Dinsdag 15 en 22 april zullen de treinreizigers zich opnieuw aanpassen aan de tijdelijke dienstregeling om de gevolgen van een staking³ op te vangen. ([NMBS](#))

Collateral damage: de kleinhandel in de buurt van Gent-Sint-Pietersstation verliest tot 10 procent omzet op een stakingsdag bij de spoorwegen. ([VRT](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **PBI Fruit Juice Company**, het vroegere Tropicana, in Zeebrugge gingen de arbeiders twee dagen in staking tegen het “toxisch en onmenselijk beleid” van de directie. ([VRT](#))

EUROPA

NEDERLAND

Tata Nederland kondigt een vermindering aan van 1.600 voltijdse banen. Het gaat daarbij om managementbanen en ondersteunende diensten. Het productiepersoneel hoeft niets te vrezen. ([De Telegraaf](#)) Deze aankondiging komt een week na het sluiten van een crisisakkoord voor de medewerkers van de site van IJmuiden met een eenmalige premie van 700 euro. (Zie Actua 2025/14)

Vakbonden en directie van de **distributiecentra van Albert Heijn** hebben onder stakingsdreiging een cao gesloten met (1) een loonsverhoging van 4,25 procent in één jaar, (2) de verlenging van de regelingen voor vervroegd uittreden (RVU), (3) concrete afspraken over

³ Wie zich afvraagt welke vakbond op welke dag staakt, zie weekoverzicht 2025/12.

personeelsbezetting en (4) de opleiding voor medewerkers die niet voldoende Nederlands spreken. ([Warehouse](#)) Nog maar een paar weken geleden zei de werkgever het distributiecentrum van Hoorn te sluiten (zie weekbericht 2025/06).

FRANKRIJK

Het sociaal overleg tussen **SNCF** en vakbonden over uurregelingen en een maandelijkse premie van 100 euro volgt een lastig parcours. Wie tussen 17 april en 2 juni Frankrijk wil doorkruisen met de trein houdt best rekening met mogelijke acties. Concreet roept SUD-Rail de controleurs op om op 9, 10 en 11 mei te staken. De oproep werd eerst gesteund door het informele Collectif national ASCT (CNA) van de controleurs van de SNCF, daarna door CGT-Cheminots die zelfs een staking vanaf 5 mei aanzegde. ([TF1](#))

DUITSLAND

22.000 werknemers van de **West-Duitse textiel- en kledingindustrie** hebben de afgelopen weken met succes druk uitgeoefend met waarschuwingsstakingen. Op 11 april bereikten de onderhandelaren een akkoord met bijna 5 procent loonsverhoging over 27 maanden. ([IGMetall](#))

In de **automobielhandel** 10.000 werknemers) eist IG Metall een loonsverhoging van 6,5 procent en voert de druk op met waarschuwingsstakingen. ([IGMetall](#))

De **Berlijnse vervoersexploitant** heeft ermee ingestemd om werknemers gemiddeld een loonsverhoging van 15 procent aan te bieden. Hiermee komt een einde aan maanden van zware gesprekken en de dreiging van onbeperkte stakingen in de Duitse hoofdstad. ([The Local](#))

UK

Sinds 11 maart zijn de werknemers van de ophaaldienst van **Birmingham**, een stad die failliet verklaard werd, in staking tegen de reorganisatie van het afvalbeleid met loonverlies als gevolg. De gemeenteraad riep de noodtoestand uit. Het leger wordt ingeschakeld. ([BBC](#))

GRIEKENLAND

Op 9 april vond een **nationale actie** plaats tegen de bezuinigingsmaatregelen. Eén van die maatregelen was het schorsen van collectieve arbeidsovereenkomsten over minimumlonen. Dit heeft geleid tot een neerwaartse spiraal van het inkomen van de gezinnen met een negatieve impact op de economie. De vakbonden ijveren voor het opheffen van die maatregel. ([Reuters](#) en [ETUC](#))

FINLAND

De loononderhandelingen voor de **ambtenaren** zitten in het slop. De Regering doet een bod van 6,3 procent, de vakbonden eisen 7,8 procent in de lijn van de cao's in de privésector. Zonder doorbraak dreigt een staking van 76.000 ambtenaren van 22 tot 24 april. ([Daily Finland](#))

EUROPEES LUCHTVERKEER

Vakbonden CNE en ACV Puls bij **Ryanair** hebben een stakingsaanzegging van onbepaalde duur neergelegd. Het personeel weigert vluchten te bemannen die over oorlogszones vliegen, zoals Israël. Naar verluid bestaat de regeling bij andere vliegtuigmaatschappijen dat alleen vrijwilligers dergelijke vluchten voor zich nemen. Het is een conflict dat al maanden duurt en niet opgelost geraakt ondanks de vele onderhandelingen. ([7sur7](#))

ELDERS IN DE WERELD

ARGENTINIË

De bezuinigingen van de Milei-regering lokten een algemene 24-urenstaking op 10 april uit. ([AP](#))

De 20^e staking sinds begin van het jaar van het spoor voor behoud van voorrechten. Outsourcing bij BNP Paribas Fortis veroorzaakt sociaal onrust. Vakbond van ambtenaren in het verzet tegen President Trump die het collectief overleg wil ondermijnen. Nationale stakingen in België beïnvloeden politieke verkiezingen.

BELGIË

OPENBARE DIENSTEN

De besparingen en verandering van statuut en leerprogramma veroorzaken een woedegolf onder de leerkrachten van het **Waals-Brussels onderwijs**. De vakbonden organiseren deze week een estafettestaking per provincie. ([RTBF](#))

De wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel bepaalt dat een vakorganisatie enkel als **representatief** wordt beschouwd als die ten minste 10 procent vertegenwoordigt van de personeelssterkte van de diensten die onder een sectorcomité ressorteren. Deze drempel van 10 procent is geen inbreuk op de vakbondsvrijheid, aldus het [Grondwettelijk Hof](#).

Maandagavond 7 april 22 uur vond de 20ste stakingsdag van dit jaar bij het **spoor** door. Deze staking ging deze keer uit van ABVV en ACV. De bonden hebben geen oor voor de directie die vraagt de acties op te schorsen zolang er onderhandeld wordt met de regering. ([VRT](#)) De Regering blijft op de achtergrond. ([De afspraak](#))

Commentaar

Een trein besturen is zwaar werk beweren de vakbonden. Maar het soortelijk gewicht van het besturen van een trein wisselt nogal. In België staken de treinbestuurders van de NMBS voor behoud van het voorrecht van pensioen vanaf 55 jaar. In 2023 waren er slechts 7 die aan 55 jaar gebruik maakten van dit gunstregime. ([ACOD](#)) De collega's van Lineas, de Belgische private spoorvrachtoperator, rijden op dezelfde sporen maar genieten geen apart pensioenregime. In Nederland staken de werknemers van de NS voor een vroegpensioenregeling wegens zwaar werk aan 64 jaar. (zie verder) Een vlugge verkenning van het internet leert verder dat de minimale pensioenleeftijd 50 jaar is in Frankrijk, 60 jaar in Duitsland, 67 jaar in Italië. In Zwitserland, het land van de stipte treinen,

hebben de locomotiefpiloten geen apart statuut. Het laatste fluitsignaal voor het einde van de loopbaan klinkt niet overal tegelijkertijd. De ene trein besturen is de andere niet.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De drie vakbonden bij **BNP Paribas Fortis** organiseerden op donderdag 3 april een staking om zich te verzetten tegen de outsourcing van het Client Service Center (580 werknemers) naar een nog op te richten dochterbedrijf van Accenture. ([RTBF](#)) Achter dit conflict heerst ook ongerustheid bij de vakbonden dat het sociaal overleg binnen de bank afbrokkelt. ([lecho](#))

EUROPA

NEDERLAND

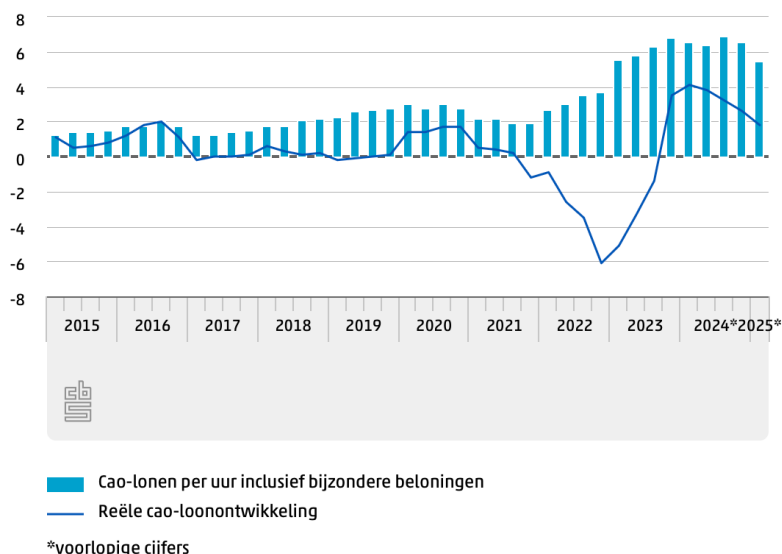
Het noodlijdende **Tata Steel in IJmuiden** heeft een 'crisiscao' gesloten met de vakbonden. De 9.000 werknemers krijgen een eenmalige premie van 700 euro. Als de brutowinst van de werkgever 500 miljoen euro haalt over het komende boekjaar komt daar nog eens 300 euro bij. ([Telegraaf](#))

Er is een akkoord onder onderhandelaars voor de **ziekenhuizen** met een salarisverhoging van 8 procent in twee jaar tijd. ([FNV](#))

De onderhandelingen tussen de **Nederlandse Spoorwegen (NS)** en vakbonden gaan vooruit met 'muizenstapjes'. De vakbonden vinden de loonsverhoging ondermaats maar weten het voorstel van de werkgever voor een vervroegd uittreden voor zwaar werk met 36 maanden te waarderen. ([CVV](#))

Cao-loonontwikkeling

% verandering t.o.v. vorig jaar

Figuur 2: evolutie van nominale en reële cao-lonen (bron: CBS)

NOORWEGEN

Werknemers van de industrie aanvaardden een bemiddelingsvoorstel met 4,4 procent loonsverhoging in 2025. Een staking van 25.000 werknemers werd op het nippertje vermeden. De laatste cijfers tonen aan dat de inflatie steeg tot 4,7 procent. ([News-in-english](#))

FINLAND

2.000 werknemers van 150 **bakkerijen** legden op 31 maart het werk neer. Dat was de tweede staking omdat de onderhandelingen over lonen en uurroosters van 25.000 werknemers van de voedingsindustrie in het slop raakten. ([yle](#))

ZWEDEN

Tesla blijft sinds oktober 2023 verwickeld in een conflict met de Zweedse metaalvakbond IF Metall vanwege de weigering om een cao te ondertekenen. Het conflict escaleerde tot andere werkplaatsen van automerken, havenarbeiders en postmedewerkers. ([Business AM](#))

LUCHTVAART

De **Griekse verkeersleiders** zullen in navolging van een staking van de publieke sector op 9 april het werk neerleggen. ([ekathimerini](#)) Het cabinepersoneel van **Easyjet** gestationeerd in Italië zal ook op 9 april staken. ([AviationA2Z](#))

ELDERS IN DE WERELD

VS

Een vakbond die 150.000 Amerikaanse overheidsmedewerkers vertegenwoordigt, heeft maandag een rechtszaak aangespannen om te voorkomen dat president Donald Trump honderdduizenden federale werknemers de mogelijkheid zou ontnemen om via hun vakbonden collectief te onderhandelen met overheidsinstanties. ([Reuters](#))

CHILI

De vakbond Central Unitary Workers' Union organiseerde op donderdag 3 april een nationale staking voor de 40-urenweek, betere lonen, stop op vakbondsvervolg en hervorming van het pensioenstelsel. ([DBS](#); [AP](#); [YouTube](#))

INTERNATIONAAL ONDERNEMINGSOVERLEG

Een nieuwe overeenkomst tussen **Veolia** en de Europese vakbond voor openbare diensten voorziet in bindende verplichtingen op het gebied van gelijke behandeling, antidiscriminatiebeleid en steun voor werknemers die te maken hebben met huiselijk geweld of geweld op de werkplek. ([EPSU](#) en [IRShare](#))

STATISTIEKEN

“Staken behoort tot het immaterieel cultureel erfgoed van België” is een uitspraak die de vele aspecten van het stakingsfenomeen over één kam scheert. Kurt Van Daele, onderzoeker bij de ETUI (European Trade Union Institute) ontrafelde het fenomeen en publiceerde een analyse in het [Tijdschrift voor Sociaal Recht](#). (kan opgehaald worden via [ResearchGate](#))

Dezelfde auteur insinueert een verband tussen algemene stakingen en het stemgedrag van kiezers. ([LinkedIn](#))

Kurt Vandaele · 1e
Senior Researcher at ETUI
3 d · 🌐

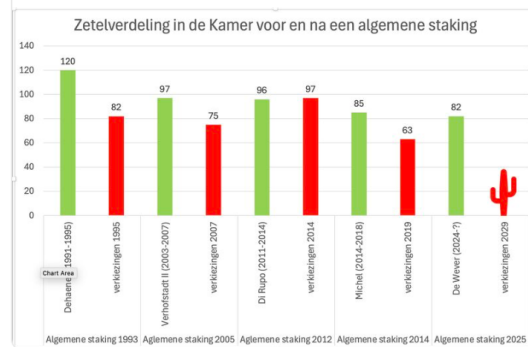
...

Federale regeringspartijen verliezen gemiddelde 11,2% van hun zetels bij de volgende verkiezingen indien ze NIET werden geconfronteerd met een algemene staking (regeringen Dehaene II; Verhofstadt I en III; Letermé I; Van Rompuy; Letermé II; De Croo). In contrast, MET een algemene staking: 20,3% van de zetels (regeringen: Dehaene I; Verhofstadt II; Di Rupo; Michel I).

Kurt Vandaele · 1e
Senior Researcher at ETUI
4 d · 🌐

Gemiddeld verliezen federale regeringspartijen 20.3% van hun zetels na een [#algemenestaking](#) ABVV, Algemeen Belgisch Vakverbond ACV, Algemeen Christelijk Vakverbond

Commentaar

Dit is een interessante vaststelling die vraagt naar meer onderzoek om het eventueel verband bloot te leggen.⁴ Zou het kunnen dat nog andere factoren meespelen in het zetelverlies, zoals de samenstelling van de meerderheid? Nog meer intrigerend is de vraag welke politieke partijen winnaars zijn na een nationale staking.

OOK DIT NOG

Allicht de eerste staking in Amerika was deze van de drukkers in New York in 1776 om een loonsverhoging te eisen. (Bron: Steuben, J. (1950), Strike Strategy, New York, Gaer Associates Inc.)

⁴ Onderzoek is nodig om het vermoeden van drogredenering te vermijden die erin bestaat twee fenomenen die tegelijkertijd of juist na elkaar plaats vinden voor te stellen als oorzaak en gevolg. ([Cum hoc ergo propter hoc](#))

WEEKOVERZICHT 2025/13 VAN 25 MAART TOT 1 APRIL 2025

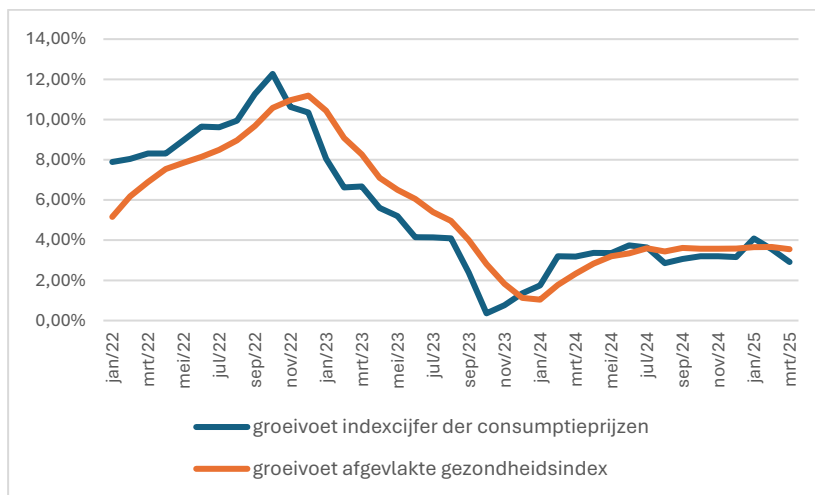
Regering en de Groep van Tien op dezelfde lijn: SWT en einde loopbaanmaatregel doven uit zoals overeengekomen in cao's. 31 maart: vakbonden tonen hun mobilisatiekracht. De prijs van stakingen. Verrassende wending van staking in de staat New York.

BELGIË

INFLATIE

Evolutie	Feb 25		Maart 25
- Inflatie	3,55%	↓	2,91%
- Gezondheidsindex	3,70%	↓	3,16%
- Afgevlakte gezondheidsindex	3,66%	↓	3,55%

Bron: [Statbel](#)

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De sociale partners kregen een positief antwoord van de Regering op hun vraag om (1) de looptijd van de cao betreffende SWT en einde loopbaan te respecteren, (2) de Federal Learning Account niet door te

voeren en (3) de reglementering van cao nummer 90, het systeem van de collectieve niet-recurrente bonussen, te versoepelen.

Commentaar

Alle partijen kunnen lessen trekken uit dit verhaal. Technisch kon de Regering onmogelijk haar intentie waarmaken om SWT te laten uitdoven vanaf de datum van het regeerakkoord. Dat kon alleen vertaald worden in een tekst met retroactieve werking wat verre van vanzelfsprekend is. Het argument dat de sociale partners een factuur van 10 miljoen euro doorschuiven naar de belastingbetaler is betwistbaar. Wat de sociale partners vroegen was geen extra uitgave maar het terugtrekken van een besparing door een ongewone streep door een akkoord dat nog maar twee jaar geleden gevalideerd werd door de vorige Regering.

OPENBARE DIENSTEN

De vakbonden bij het **spoor** overleggen om de stakingen meer op elkaar af te stemmen om een groter impact te hebben op het treinverkeer. De onafhankelijke spoorbond OVS, de ASTB en het liberale VSOA Spoor zullen zich aansluiten bij de stakingsagenda van Acod Spoor en ACV Transcom, melden ze in een persbericht. Metisp-Protect heeft zich niet aangesloten bij het nieuwe front. (alle media)

De agressie op een chauffeur en twee controleurs van de **TEC** was een reden voor een wilde staking. ([Le Soir](#))

SOCIO-PROFIT

Op 22 mei zal het personeel van de socio-profit op straat komen in Brussel omdat de Regering na de betoging van 7 november vorig jaar geen antwoord gaf op de vragen over de eindeloopbaan. ([DS](#), [Le Soir](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

In de brouwerijen van **AB Inbev** in Leuven en Hoegaarden is een wilde staking zonder directe aanleiding uitgebroken omdat ze het toxisch beleid “beu” zijn. ([VRT](#))

De bonden blijven zich verzetten tegen een plan van **BNP Paribas Fortis** om circa 580 werknemers van de klantendienst over te hevelen naar het externe bedrijf Accenture. Daarom hebben de vakbonden het personeel opgeroepen om op 3 april te staken. Volgens de directie is de staking voorbarig want er is een onderhandelingskalender vast gelegd. ([VRT](#))

Commentaar

Uit de verklaring van de directie kan afgeleid worden dat er nog geen verzoeningsvergadering plaats gevonden heeft. Het ooit zo geroemde Belgisch overlegmodel vraagt dat de staking het ultieme middel is na een mislukte verzoeningsvergadering. Dat is zelfs zo belangrijk dat de overheid personeel en infrastructuur ter beschikking stelt om onderhandelingen de kans te geven op een compromis. Een ontketende waarschuwingsstaking polariseert, consolideert het conflictmodel en vermindert de geloofwaardigheid van vakbonden die de cao's niet naleven die ze zelf hebben ondertekend.

NATIONALE STAKING 31 MAART

De nationale staking van 31 maart in cijfers en feiten vertalen is een moeilijke zaak. We zijn aangewezen op de pers die reacties publiceerden zoals

- Het succes volgens de bonden gemeten aan het aantal piketten en de verstoring van het openbaar vervoer (de middelen) terwijl een wijziging van het beleid van de Regering (het doel) niet in het verschiet is.
- Meer acties in Wallonië dan in Vlaanderen.
- Een meerderheid van burgers in Wallonië steunt de staking, in Vlaanderen een derde.
- De stakingsbereidheid van het Vlaamse onderwijzend personeel daalt.

Op 28 april zullen de vakbonden hun leden opnieuw mobiliseren, niet voor een nationale staking maar voor provinciale protestacties.

STAKEN KOST GELD

Stakers krijgen geen loon. Als ze aangesloten zijn bij een vakbond krijgen ze een vergoeding, sinds 2022, van 40 euro per dag. Ten minste als de vakbond de staking erkent. De stakingsvergoeding is een nettobedrag, wat normaal is want dat geld is geen loon maar de herverdeling van een solidariteitskas.

Elke staker kan de vergelijking maken met zijn nettoloon per dag en het gemis aan inkomen berekenen. Snelle berekenaars vergelijking deze kost met de inzet van het verzet en concluderen dat staken al dan niet een risicovolle maar interessante investering is.

Hoeveel de stakingen de vakbonden kosten kan wel ruwweg geschat worden. Het volstaat de stakingsvergoeding te vermenigvuldigen met het aantal stakingsdagen opgetekend door de [RSZ](#). Het is ook mogelijk om de kosten te vergelijken met de inkomsten van vakbonden uit de lidgelden. Daarvoor veronderstellen we dat de drie vakbonden samen

de laatste jaren ongeveer 3,3 miljoen leden tellen die gemiddeld 200 euro lidgeld betalen. Het gemiddelde berekenden we o.b.v. de hypothese dat twee derden van de leden voltijds werken en 240 euro lidgeld per jaar betalen. Eén derde werkt deeltijds of is niet actief en betaalt gemiddeld 120 euro per jaar. Bovendien zal de in- en uitstroom een klein effect hebben. Samen geeft dat afgerond 660 miljoen euro. (Toegegeven, dit is natte vingerwerk. Wie precieze cijfers heeft en onze werkhypothese wil bijsturen krijgt hier de tribune.)

Tabel 1: ruwe schatting van de kosten van de stakingen (2019-2023)

Jaar	Aantal stakingsdagen (x 1.000) (bron: RSZ)	Stakings-vergoeding (euro/dag/max)	Totaal uitgaven stakingskassen (x 1.000 euro/jaar)	% inkomsten van vakbonden uit lidgeld
2019	442	30	13.260	2,0%
2020	140	30	4.200	0,6%
2021	330	30	9.900	1,5%
2022	691	40	27.640	4,4%
2023	413	40	16.520	2,5%

Hoeveel geld in de weerstandskassen zit is een goed bewaard geheim. De vakbonden hebben geen volledige rechtspersoonlijkheid en moeten geen financiële gegevens publiceren, dus ook niet de provisies voor stakingen in moeilijke tijden. Ze willen dat zo houden om, zo luidt het officieel verhaal, de werkgevers in het ongewisse te houden hoe lang vakbonden stakers kunnen betalen. Dat is een reden die alleen maar zinvol is als er niet zo veel geld of niet in alle weerstandskassen beschikbaar is. In sommige andere landen publiceren de vakbonden juist hun grote reserves als afschrikking.

Hoeveel stakingen kosten aan de werkgever is moeilijk te achterhalen. Elke methode is betwistbaar. Sinds een tiental jaren waagt niemand zich nog aan berekeningen. Of willen de werkgevers die informatie op hun beurt geheimhouden?

EUROPA

FRANKRIJK

De vakbonden hadden de staking van de **dokwerkers** (zie weekbericht 2025/12) geschorst in afwachting van verder overleg met de ministeries van transport en van werk, de diensten van de eerste minister en de werkgevers. De vakbonden dreigen de stakingen terug te lanceren begin april als de regering de eisen niet tegemoet komt. ([le marin](#))

De vakbonden bij **publieke omroepen** (France Télévisions en Radio France) roepen de werknemers op te staken tegen een centraal bestuur en besparingen. ([Orange](#))

De **Sociaalmedische** diensten zullen op 1 april last hebben van werkonderbrekingen als protest tegen het uitblijven van loonsverhogingen ([rapportsdeforce](#)).

Het hulppersoneel van het **onderwijs** eist betere loon- en arbeidsvoorwaarden. ([CGT](#))

Op 3 april organiseren de vakbonden van de **openbare diensten** een nationale actiedag, o.a. tegen de pensioenleeftijd van 64 jaar. ([Figaro](#)) ([CGT](#))

NEDERLAND

Na het open conflict tussen directie en personeel en in afwachting van nieuwe interne verkiezingen krijgt een interim-bestuur de opdracht rust en sociale veiligheid te brengen binnen **FNV**, (zie Actua 2025/06) ([FNV](#))

Na een uitzonderlijk lang conflict (zie Actua 2025/01) sloten werkgevers en vakbonden een akkoord om in de komende 2 jaar de lonen van de **apothekemedewerkers** te laten stijgen met 20 procent. Komt nog een stijging in 2027 in functie van subsidie van de Rijksoverheid voor arbeidsvoorwaardenontwikkeling in de zorg (geschat op 3,5 procent). ([FNV](#))

DUITSLAND

Gesamtmetall, de werkgeversorganisatie van de metaal, heeft een rapport over het gebruik van arbitrage in collectieve onderhandelingen en conflicten gepresenteerd. De werkgeversorganisatie beschouwt dat de staking te snel wordt gebruikt als drukingsmiddel zonder dat de kansen tot een akkoord voldoende zijn afgetoetst. Het rapport van drie experts over collectieve onderhandelingen en arbitrage bevat ook een mogelijk wetsvoorstel waarmee de arbitrage bij gebrek aan akkoord zouden uitgebreid worden naar alle sectoren, onder meer de openbare diensten. Lang was het credo in Duitsland dat de regering niet mocht tussenkomen in de onderhandelingsautonomie van de sociale partners. Maar nu, vooral naar aanleiding van de stakingen in overheidsdiensten, vragen werkgevers naar wetgeving die voorziet in een verplicht arbitragestelsel ([Gesamtmetall](#))

ITALIË

Opnieuw staking van 8 uur en betogingen in de **metaalsector** op 28 maart over de hernieuwing van de sectorale cao. De discussie over de loonaanpassingen sleept al meerdere maanden aan. ([Industrial](#))

SPANJE

Open conflict in de horeca op de Canarische eilanden (goed voor 35 procent van het BNP van de eilanden) wegens “onaanvaardbare

arbeidsomstandigheden”. Vakbonden CCOO en UGT hebben een algemene staking aangekondigd voor 17 en 18 april, midden in de paasvakantie, voor een eenmalige premie of een loonsverhoging van 7,75 procent ([grancanarianieuws](#) en [AOL](#))

ELDERS IN DE WERELD

US

Drie weken duurde de wilde staking van de **gevangenisbewakers** van de staat New York. De staat en de vakbond sloten een deal om de staking te beëindigen onder voorwaarde dat ten minste 85 procent van het personeel weer aan het werk zou gaan. Een overgrote meerderheid maar minder dan 85 procent ging terug aan de slag. De staat heeft de 2.000 gevangenisbewakers ontslagen die niet terug aan het werk waren teruggekeerd. ([AP](#))

Commentaar

Het stakingsrecht verschilt sterk van land tot land, zelfs in democratische staten. Wat dit voorbeeld aantoont is dat het stakingsrecht in de VS beperkt is en zeker geen liberaal individueel recht zoals bij ons. Wie een summiere beschrijving van het stakingsrecht in de VS opzoekt kan terecht op de website van [National Labor Relations Board](#) of de vraag stellen aan een AI-systeem.

ZUID KOREA

De interprofessionele vakbondsfederatie blijft een wekelijkse algemene staking houden om druk uit te oefenen op het grondwettelijk hof dat zich moet uitspreken over de afzetting van de President. ([MK](#))

Stakingen van het spoorpersoneel: wanneer de strijd om pensioenrechten het monopolie van de erkende vakbonden bedreigt en de grenzen van het stakingsrecht in vraag doet stellen. Vakbonden overtreden regels als zij zich verzetten tegen een overdracht van aandelen van een onderneming.

BELGIË

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

Werkgevers en vakbonden sloten een akkoord om de Regering te vragen om de afschaffing van brugpensioen (SWT) en landingsbanen uit te stellen tot 30 juni (zie Actua van vorige week). De regering wijst dit verzoek af omdat het ingaat tegen het regeerakkoord en het principe dat sociale partners kosten niet moeten doorschuiven naar de belastingbetaler. ([De Tijd](#))

PROTEST TEGEN DE PENSIOENPLANNEN

Een stiptheidsactie van de **zeeloodsen en maritiem personeel** uitgeroepen door ACOD leidde van donderdag 21 tot zondagmiddag 23 maart tot langere wachttijden voor schepen om de havens van Antwerpen en Gent in of uit te varen. ([VRT](#))

In 2025 telden we al 19 dagen hinder op het spoor door stakingen. Tot einde juli mogen de treinreizigers zich nog aan 59 stakingsdagen van het **spoorwegpersoneel** verwachten. Hieronder een overzicht van het aantal stakingsdagen die elke vakbond heeft aangekondigd. ([DS](#))

Initiatiefnemers	Data
METIS-Protect	24 – 30 maart
ACV Transcom en ACOD Spoor	Algemene staking op 31 maart Staking per district op 8, 15, 22 en 29 april.
	13 dagen van mei tot en met juli
ASTB	6 opeenvolgende dagen in april
	2 weken per maand vanaf mei
	Elke vrijdag en zaterdag in juli & augustus

De kans bestaat dat het spoorverkeer gedurende

Minister van Mobiliteit Jean-Luc Crucke reageerde met de woorden “het is niet aan hen die een kleine minderheid van de werknemers vertegenwoordigen om een heel land te blokkeren”. ([VRT](#))

Commentaar

De personeelsleden van de NMBS moeten 72 uren op voorhand aangeven of ze al dan niet gaan staken. Met die informatie kan de NMBS een alternatieve dienstverlening uitwerken. Sommigen zien in deze informatieplicht een beperking van het stakingsrecht, anderen niet. Iedereen is het eens dat de alternatieve dienstregeling gecombineerd met goede communicatie een algemene opstand van de gebruikers vermijdt.

De stakingen gaan even goed over de belangen van het personeel als de positie van de vakbonden. De Regering raakt aan de pensioenrechten van de spoormedewerkers en heeft concrete maatregelen aangekondigd zonder voorafgaand overleg met de vakbonden. Alle vakbonden strijden nu voor hun machtspositie tegenover de Regering. De niet gecoördineerde strijd van de vakbonden verplicht ook elke vakbond te strijden voor hun invloedsfeer bij de achterban.

Wie opstaat om te staken eist een stoel om aan de onderhandelingstafel te zitten. De kleine corporatistische vakbonden grijpen de kans om een plaats te eisen in de 45 overlegorganen die de spoorwegen tellen. Dat is zo mogelijk nog duidelijker voor METISP-Protect die met zijn 1.600 leden zich tot nu toe beperkte tot juridische acties en nog geen staking organiseerde.

Terloops gezegd, de deelnemers aan de staking uitgeroepen door METISP-Protect krijgen geen stakingsvergoeding. OVS betaalt aan elk lid maximaal drie dagen stakingsvergoeding. ([Le Soir](#))

De tussenkomst van minister Crucke is duidelijk wat de ergernis betreft maar vaag wat de denkpistes zijn. Die kunnen gaan van opvordering van personeel tot het betwisten van het stakingsrecht voor de rechter i.g.v. onevenredigheid tussen inzet van het conflict en de schade, tussen het aantal stakers en het aantal getroffen burgers, tussen het aantal stakers en het aantal werkwilligen. Of onderzoeken zijn juristen wat te doen als een nationale staking het Europees recht op vrij verkeer aantast? Of denkt de minister aan de vrijstelling van de werkgever om werk te verschaffen en loon te betalen aan de werkwilligen als door een staking hun job tijdelijk geen inhoud heeft?

Deze staking is een pad in de korf van de vakbonden. In België voelen zij zich vrij comfortabel bij het huidige liberaal stakingsrecht. Tot nu overheerst enkel het debat over de blokkerende stakingsposten, het versperren van wegen en de tussenkomst van de rechter. Nu staat er meer op het spel. Een signaal voor de Groep van Tien om het Herenakkoord nog voor het einde van het jaar te actualiseren en het stakingsrecht op het juiste spoor te brengen? (Zie weekbericht 2025/10).

OPENBARE DIENSTEN

Nadat een molotovcocktail is gegooid naar de auto van een cipier, het vijfde incident met geweld tegen cipiers in minder dan zes maanden, kondigt vakbond VSOA een staking aan op 27 maart in alle **gevangenissen**.

Er is een nieuwe **samenwerkingsovereenkomst voor Comité C1**. Het Comité C1 speelt een cruciale rol in het sociaal overleg in Vlaanderen voor de bepaling van de loon- en de arbeidsvoorwaarden voor ongeveer 150.000 personeelsleden van de lokale en de provinciale besturen. ([VMSG](#))

SECTORAAL OVERLEG

Radiostilte over het overleg in het paritair comité voor **dienstencheques**. De sociale gesprekspartners slagen er niet in een cao te sluiten over de bestemming van de verhoging van de Vlaamse subsidies. (Zie weekoverzicht 2025/3). Geen nieuws is slecht nieuws in dit geval. Vlaams Minister Zuhal Demir ergert zich aan de situatie, laat vallen vragen te stellen bij een sector die winst maakt met Vlaamse subsidies en laat bestuderen hoe de patstelling aangepakt moet worden. ([video op X](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Vakbonden zijn ongerust over de mogelijke verkoop van aandelen van het bouwbedrijf **Marlux-Stradus**. Zij confronteren de lokale directie en met de geruchten over overnamegesprekken en eisen een gesprek met de potentiële koper. ([VRT](#))

Commentaar

Verandering van aandeelhouders verandert de arbeidsverhoudingen niet en valt buiten de bevoegdheden van de vakbondsafvaardiging. De bedrijfsleiding moet de ondernemingsraad informeren over de aandeelhoudersstructuur, maar niet voorafgaand of bij intentie.

EUROPA

EUROPESE SOCIALE DIALOOG

De Europese sociale partners hebben een "supermacht" - die in geen enkele andere democratische entiteit ter wereld op deze schaal bestaat: ze kunnen besluiten om te onderhandelen over collectieve overeenkomsten op het moment dat de Commissie hen raadpleegt over de gegrondheid van een Europees initiatief, en vervolgens de Raad en het Parlement kunnen vragen hun overeenkomst aan te nemen in de vorm van een Europese richtlijn, zonder bijna een komma te veranderen.

Sinds het begin van de eerste ambtstermijn van de Commissie von der Leyen zijn zij geraadpleegd over de voorstellen voor de richtlijnen inzake

- minimumlonen (2020),
- de bescherming van platformwerkers (2021),
- de herziening van de richtlijn betreffende de Europese EC's (2023),
- het kader voor stages (2023) en telewerken en het recht op deconnectie (2024).

Over al deze belangrijke onderwerpen zijn ze er niet in geslaagd om tot een consensus te komen door de kloof tussen de verschillende landen. ([IR Notes](#))

NEDERLAND

De nieuwe cao voor **vlakglas** heeft een looptijd van 1 januari 2025 tot 30 juni 2026 en voorziet in een loonsverhoging van 7 procent. ([Glas](#))

Medewerkers van **Universiteit van Twente** gaan staken op dinsdag 25 maart tegen de geplande bezuinigingen. ([UToday](#))

FRANKRIJK

[Union-Indépendants](#) is de vakbond die de belangen verdedigt van de **fietskoeriers** in de sectorale onderhandelingen voor de platformeconomie. Op dinsdag 18 maart hielden de koeriers een manifestatie omdat de inkomsten in anderhalf jaar met 25 procent kelderden en omdat de onderhandelingen geen resultaat geven.

De paternosterstaking (afwisselend staken en werken) van de **dokwerkers** tegen de pensioenhervorming duurt al maanden en verstoort de havenactiviteiten. ([Echos](#))

Op dinsdag 1 april zullen de sociaal-medische sector, de diensten voor arbeidsbemiddeling (France Travail) en de opvoedingsinstellingen geconfronteerd worden met stakingen. ([cestlagreve](#))

ELDERS IN DE WERELD

ISRAËL

Het principe van de scheiding der machten staat op het spel. De grootste werkgeversorganisaties en vakbonden dreigen met acties als de regering Netanyahu de rechterlijke macht niet respecteert. ([DS](#))

INDIA

De vakbonden van de banken die de 5-dagen week eisen hebben hun nationale staking van 2 dagen uitgesteld na positieve gesprekken met de banken en de overheden ([Times of India](#))

WIST JE DAT

De langste staking, voor zover de Nederlandse AWWN kon achterhalen, duurde liefst 13 jaar. 600 vakbondsleden legden in 1991 het werk neer bij Diamond-fabriek in Californië, een verwerker van walnoten. De werkgever hield vol en verving de stakers door nieuwe werknemers. De stakers vonden elders werk. In 2015 werd de staking zonder veel roem formeel beëindigd. ([AWVN](#)) Die staking duurde drie jaar langer dan die van het personeel van het Congress Hotel in Chicago, van 2003 tot 2013. ([inthistimes](#))

Een mini-akkoord in de Groep van Tien dat aandacht verdient. De hervorming van het landschap van de paritaire comités zoals in het Regeerakkoord: “modernisering” is niet gelijk aan “vermindering”.

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De Groep van Tien (G10) hebben een [akkoord](#) om enkele toepassingsmodaliteiten uit het Regeerakkoord bij te sturen om rechtszekerheid te creëren. De sociale partners vragen de Regering de data voor het laten uitdoven van SWT en landingsbanen en van de toepassing van de Federal Learning Account (FLA) te verdagen. Ze vragen ook maatregelen om de rechtszekerheid voor de toepassing van de cao 90 betreffende de niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen. De sociale gesprekspartners willen hiermee ook het signaal geven dat het sociaal overleg werkt. ([VBO](#))

Commentaar

Dit is een mini-akkoord maar wel een dat de aandacht verdient. De sociale gesprekspartners vragen de Regering respect te hebben voor het sociaal overleg, concreet voor bestaande cao's van bepaalde duur en een advies van de Nationale Arbeidsraad. Ze bevestigen hun positie dat zij best geplaatst zijn om rechtszekerheid te waarborgen en technische aspecten te regelen. Tot slot geven ze het signaal dat het overleg in de G10 in enkele weken tijd opnieuw op gang is getrokken.

HET REGEERAKKOORD BINNENSTE BUITEN

Naar een nieuw landschap van de paritaire comités?

In het [Regeerakkoord](#) lezen we: “We vragen de sociale partners om tegen 01/01/2027 het aantal paritaire comités te verminderen zodat het sociaal overleg moderniseert.”

Commentaar

De doelstelling, m.n. de “modernisering” van het landschap van de paritaire comités (PC) en paritaire subcomités (PSC), is terecht. De Regering bevestigt hiermee de plaats van de PC als belangrijke “bargaining unit” in het Belgisch overleg. Dat daarom het aantal PC moet verminderen is betwistbaar. De

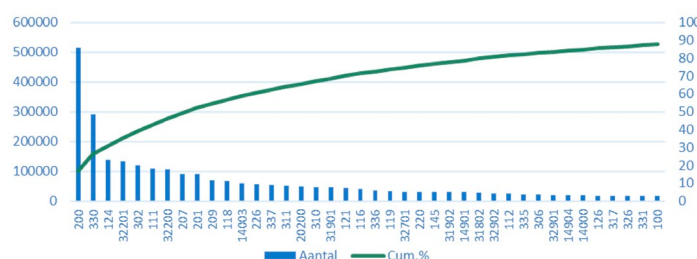
essentie is de actualisering van de bevoegdheidsbeschrijving van de PC.

De vraag van de Regering geeft de indruk dat de efficiëntie primeert op de effectiviteit. Als er sprake is van effectiviteit, waar gaat het dan over? Wat is de opzet van het sectoraal overleg? Het sectoraal overleg heeft vier doelstellingen die elkaar aanvullen:

- per economische sector een “level playing field” creëren wat de loon- en arbeidsvoorwaarden betreft;
- de transactionele kosten van de onderhandelingen beperken;
- zware conflicten vermijden en meer garantie voor sociale vrede geven op ondernemingsniveau;
- een hoge dekkingsgraad van loonakkoorden, arbeidsduur en aanvullende voordelen realiseren als waarborg voor minder ongelijkheid op nationaal vlak.

Wie met kennis van zaken wil meespreken leest hoofdstuk 3 van het [Rapport over de resultaten van het sectoraal overleg in 2023-2024](#) van de FOD WASO (het lezen waard). Enkele cijfers en feiten uit dat rapport:

- Het landschap is inderdaad complex, met de 98 PC en daarbovenop nog eens de 64 (PSC). Die complexiteit is een probleem voor juridische dienstverleners, sociale secretariaten en advocatenkantoren, niet voor een bedrijf eenmaal het weet onder welk PC of PSC het ressorteert.
- Het aantal PC is eigenlijk niet zo hoog als men dat vergelijkt met de 175 ‘branches’ in Nederland en de 226 ‘branches professionnelles’ in Frankrijk.
- 40 van de grootste PC omvatten 90 procent van alle werknemers van de privé sector;
- 30 van de PC en PSC tellen minder dan 500 werknemers.
- De aanvullende PC zijn multisectorale PC. Het aanvullend PC voor bedienden (PC 200) telt 514.000 bedienden, het aanvullend PC voor arbeiders (PC 100) 16.000 arbeiders.

Figuur 3. Indeling van de paritaire comités naar grootte en hun cumulatief aandeel in de tewerkstelling (%) (Bron: FOD WASO (2024), Rapport over de resultaten van het sectoraal overleg in 2023-2024)

We kunnen het lijstje aanvullen met enkele bevindingen.

- De toewijzing van een PC is ingewikkeld, door de gedateerde beschrijving van de bevoegdheidsgebieden en de onzekerheid voor ondernemingen die door hun diverse economische activiteiten onder het ressort van meerdere PC vallen.
- De link met de NACE-codes is niet duidelijk.
- De diversiteit van de PC is een spiegelbeeld van het landschap van de werkgeversorganisaties, veel meer dan van de werknemersorganisaties.
- De diversiteit is vooral belangrijk wat het niveau van de lonen betreft. Sinds de loonnormwet van 1996 van toepassing is en het sectoraal overleg strak gecoördineerd is, is de evolutie vrij gelijkaardig.
- Elk PC heeft een eigen Fonds voor Bestaanszekerheid met verschillende bijdragen en prestaties.
- Het modale paritair comité bestaat niet. De PC's volgen elk een eigen logica om sectorale looncao's te sluiten. Het ene akkoord is een sluitend akkoord dat betrekking heeft op sectorale lonen en reële lonen, het andere is beperkt tot het verhogen van de sectorale lonen zonder impact op de reële lonen. Tussen beide extremen voorzien PC's in enveloppes voor ondernemingsoverleg, hetzij in de plaats van de sectorale verhogingen hetzij er boven op. Alleen de opting-out-formule komt niet voor omdat die in realiteit niet werkt. Zij hebben deze technieken ontwikkeld op basis van de krachtverhoudingen in de ondernemingen en in functie van de homogeniteit/diversiteit van de branche.

Uit deze vaststellingen menen we dat het landschap van de paritaire comités nood heeft aan:

- duidelijke bevoegdheidsomschrijvingen van homogene economische branche zodat zowel de fusie van kleinere sectoren als de splitsing van grote sectoren denkbaar moet zijn. Het criterium van de homogeniteit leidt tot het instellen van regionale paritaire (sub)comités voor sectoren die regionale subsidies genieten, zoals de sector van de dienstencheques;
- de overbrugging van de statuten van arbeiders en bedienden door een fusie van de "spiegel paritaire comités", d.i. de fusie van de aparte PC voor arbeiders en aparte PC voor bedienden van eenzelfde sector.

- rechtszekerheid door duidelijke teksten en snelle procedures om de definitieve toewijzing te vergemakkelijken;

Een aanpassing van het landschap is onmogelijk zonder draagvlak bij de sociale partners. De Nationale Arbeidsraad lijkt ons de enige instelling te zijn die de motor op gang kan brengen. De sociale partners zijn de enige actoren die alle aspecten kunnen inventariseren en problemen oplossen. Wij denken bv. aan de criteria voor de erkenning van de werkgeversorganisaties, de termijnen om leden van de paritaire comités aan te stellen.

De Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen heeft reeds haar werk gedaan. Zij stelde een [praktische gids voor de harmonisering van de paritaire comités](#) op. Deze indrukwekkende handleiding van 26 bladzijden verzamelt de succesfactoren voor het hertekenen van het sectoraal landschap.

NATIONALE ACTIES

ACLVB richt zich in een open brief tot de federale regering en werkgeversorganisaties met een duidelijke oproep: het is tijd voor verantwoordelijkheid en modern en proactief sociaal overleg. De vakbond heeft beslist om niet deel te nemen aan de nationale staking van 31 maart en pleit voor concrete oplossingen en een sociaal overleg dat niet vastloopt in stilstand. ([ACLVB](#))

OPENBARE DIENSTEN

Door een aangekondigde vakbondsactie reden op woensdag 12 maart ongeveer de helft van de bussen en trams van **De Lijn**. ([VRT](#))

Het personeel van **IVAGO**, de afvalophaler in Gent, legde donderdag 13 maart het werk neer als onmiddellijke reactie op het uitblijven van een akkoord over niet-betaalde opleidingen, werkdruk en aangekondigde besparingen. ([VRT](#)) Op vrijdag 14 maart gingen de werknemers terug aan de slag omdat het vertrouwen tussen de onderhandelaars hersteld was. ([VRT](#))

Op maandag 17 maart was het **treinverkeer** herleid tot een minimum door een staking uitgeroepen door ACV en ABVV. Vakbond ASTB is van plan zes dagen lang te staken in april en mei. Vakbond METISP-Protect wil hinder veroorzaken in de week van 23 tot 30 maart. Op maandag 31 maart, op de dag van de nationale staking, zullen de spoorlieden aangesloten bij ACV en ABVV staken.

EUROPA

NEDERLAND

Uit onderzoek blijkt dat werkgevers en vakbonden steeds vaker afspraken maken over **stagevergoedingen**. ([SV Salaris](#))

De sociale partners van de sector van de **Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg** hebben een nieuw akkoord gesloten. De lonen stijgen met 4 procent op 1 juli 2025 en met 3,5 procent op 1 juli 2026. Uurregelingen kunnen aangepast worden voor een beter werk-privébalans. (SV [Salaris](#))

Het cao-overleg tussen de werkgevers en vakbonden van de **ziekenhuizen** (220.000 medewerkers) is vastgelopen. De loonsverhoging is het struikelblok. ([FNV](#)) Het is ongeveer dezelfde situatie in de sector van de **energieproductie en -leveringsbedrijven**. ([FNV](#))

Op 17 maart staakten UvA-studenten en -personeel tegen bezuinigingen in het hoger onderwijs. Het protest maakt deel uit van een landelijke estafettestaking door **universiteiten** en hogescholen. ([Folia](#))

FRANKRIJK

De Fransen mogen zich verwachten aan een nationale staking in de **medisch-sociale sector** op dinsdag 1 april 2025. De vijf vakbonden, CFDT, CFE-CGC, CGT, FO en Sud, strijden voor een loonsverhoging in lijn met het minimumloon. ([rapportsdeforce](#))

De besparingen in het **hoger onderwijs** lokt verzet uit. 5.000 mensen kwamen op straat om hun eisen kracht bij te zetten. ([Le Monde](#))

SPANJE

Het Spaanse **spoor** staat op de rand van grote verstoring nu vakbonden een week van stakingen hebben aangekondigd. De industriële actie is deels te wijten aan het Catalaanse spoorwegseparatisme. Werknemers verzetten zich tegen de deal van Madrid om de controle over het Rodalies-forenzenspoorsysteem over te dragen aan de Catalaanse regering. ([Railtech](#))

USA

Het Trumpregime grijpt in op de arbeidsverhoudingen. Twee voorbeelden.

- Werknemers van de Social Security Administration (SSA) worden geïnformeerd dat nieuwe regels hen verbieden algemene nieuwswebsites te bezoeken op overheidsapparatuur.
- Het ministerie van Binnenlandse Veiligheid beëindigt de cao met tienduizenden medewerkers van de Transportation Security Administration. ([ReportersOnline](#))

De regering roept de sociale partners op om overeenstemming te bereiken over de grenzen van het stakingsrecht: hoe diep is het water?
De Renault-procedure afronden zonder akkoord van de vakbonden: wat zit achter het conflict bij Rhenus? Elf Duitse luchthavens liggen plat.
Staking en lock-out bij Samsung in India, een bijzonder verhaal.

BINNENLAND

HET REGEERAKKOORD BINNENSTE BUITEN

De Arizonacoalitie doet beroep op de sociale partners om het **stakingsrecht** te verduidelijken. Dat blijkt uit de volgende passage van het [Regeerakkoord](#)

“We vragen aan de sociale partners om tegen 31/12/2025 de uitoefening van het stakingsrecht te verduidelijken door de overeengekomen principes uit het [Herenakkoord](#) van 2002 te actualiseren met respect voor de internationale normen en de rechtspraak. Daarbij moet het stakingsrecht gegarandeerd blijven, met respect voor de rechten en vrijheden van anderen en de openbare orde. De regering engageert zich om dit akkoord te honoreren.”

Commentaar

Over het stakingsrecht zijn boeken geschreven.⁵ Van bij de inleiding van deze werken valt het op dat de Belgische wetgever het stakingsrecht heeft uitbesteed. Een Belgische stakingswet bestaat niet. Niemand contesteert het stakingsrecht op zich. Iedereen is het over eens dat in vergelijking met andere landen

⁵ Een persoonlijke selectie: Voor een grondige juridische analyse van het stakingsrecht: Humblet, P. en Cox, G. (2011), *Collectieve geschillen*. Mechelen, Kluwer; Dorsemont, F. e.a. (2015), *Droit de grève: actualités et questions choisies*. Bruxelles, Larcier-Intersentia; Vannes, V. (2014). *Le droit de grève*. Bruxelles, Larcier-Intersentia. Voor een eigenzinnige commentaar: Humblet, P. (2013). “Een Kwarteeuw Staking en: Sluiting: Ideeën.” *Sociaal En Fiscaal Recht* : “Eick Wat Wils,” in Humblet, P., vol. 39, Wolters Kluwer Belgium NV, 2013, pp. 483–519. Voor een inleiding voor werkgevers: Doutrepont, M. (2019), *Werk & Staking*, Brussel, Larcier.. Voor een vergelijking van het stakingsrecht in 27 EU landen: Warneck, W. (2008), [La réglementation des grèves dans l’Union des 27 et au-delà](#). Bruxelles, ETUI. Meer recent: Pecinovsky, P. (2020). *Collectieve actie*, in Henderickx, F. en Engels C. (ed.), *Arbeidsrecht Deel 3*. Brugge, Die Keure.

het stakingsrecht vrij soepel is, sommigen zeggen “liberaal”. Maar over de grenzen van het stakingsrecht verschillen de visies. Alle pogingen om een wet te laten stemmen met concrete modaliteiten, en er zijn er heel wat geweest, zijn gestrand in commissies en vakkundig geklasseerd. De sociale partners, of beter gezegd de vakbonden, hebben de laatste twintig jaar laten voorbij gaan zonder het heft in handen te nemen. Werkgevers en vakbonden klagen elkaar om beurt aan en slagen er niet in om een algemene cao te sluiten. De rechters geïnspireerd door rechtsleer en internationale verdragen vullen de leemtes op. De vakbonden contesteren de rechtspraak.

In deze verwarrende context vallen vier aanslepende problemen op die de oplossing van collectieve conflicten moeilijker maken.

- 1) De blokkerende stakingsposten. Vakbonden claimen het recht om de toegang tot bedrijven te blokkeren als verlengde van het stakingsrecht in het bijzonder en het recht op collectieve acties in het algemeen. Getroffen werkgevers klagen de acties aan als onrechtmatige daden. Rechters oordelen dat het stakingsrecht en het recht op collectieve actie beperkt zijn door andere fundamentele rechten zoals het recht om niet te staken en het recht op vrij verkeer. Werkgevers interpreteren de syndicale stelling (het stakingsrecht is niet alleen fundamenteel maar ook absoluut) als een recht om het recht niet toe te passen*
- 2) De procedure tegen blokkerende stakingsposten. Werkgevers doen beroep op de rechter om situaties te normaliseren. Dit gebeurt in kortgeding op eenzijdig verzoekschrift, d.w.z. zonder tegenspraak. De snelheid van de procedure lokt boze reacties op. Daarom claimen de vakbonden tegenspraak. Daarmee winnen ze tijd om gedurende een aantal dagen wederrechtelijk actie te voeren. In de rand culpabiliseren zij de werkgevers door te wijzen op een onfatsoenlijke “juridisering van het overleg”. Onbegrijpelijk voor werkgevers. In hun ogen negeren vakbonden het democratisch recht van elke burger tot toegang tot de rechter en wijzen hen op een gebrek aan consistent handelen. Zij stellen vast dat de vakbonden zelf naar de rechter stappen (o.m. om zich te verzetten tegen de procedure op eenzijdig verzoekschrift).*
- 3) De wilde stakingen. In de cao's betreffende de syndicale afvaardiging, in uitvoering van cao nummer 5, hebben de vakbonden zich verbonden om een escalatieprocedure te volgen. Na de vaststelling van een patsituatie op ondernemingsniveau volgt een verzoeningsvergadering. Bij blijvend conflict volgt een stakingsaanzegging. Pas na verloop ervan wordt er gestaakt. Werkgevers stellen te veel vast dat vakbondsafgevaardigden wilde stakingen uitlokken, spontane stakingen erkennen of alle mogelijke acties dekken door stakingsaanzeggingen van onbepaalde*

duur zonder vermelding van concrete conflicten. Zij vinden dat dit indruist tegen de goede trouw om de cao uit te voeren en betreuren dat de procedure niet afdwingbaar is. De vakbonden kunnen niet verantwoordelijk worden gesteld omdat ze geen passieve rechtspersoonlijkheid hebben. Geen werkgever denkt eraan om syndicale leiders te dagvaarden, wat juridisch gezien wel zou kunnen.

- 4) *Het absoluut verbod om uitzendkrachten tewerk te stellen bij een staking.* Dit verbod is een doorn in het oog van werkgevers. Het ongenueanceerd verbod gaat veel verder dan het verbod van inschakelen van stakingsbrekers. Het is ook juridisch aanvechtbaar.

Terecht vraagt de Regering van een land met één van de hoogste stakingscijfers naar verduidelijking van het stakingsrecht. Het belang kan niet onderschat worden. Stakingen zijn de keerzijde van sociale vrede, het stakingsrecht is het spiegelbeeld van de afdwingbaarheid van de sociale vrede. Het stakingsrecht kanaliseert collectieve conflicten en dat is de kern van het sociaal overleg.

Bij herlezen van de passage in het Regeerakkoord vallen vier zaken op.

- 1) *De Regering responsabiliseert de sociale partners. Terecht.*
- 2) *Zij geeft de sociale partners de opdracht een akkoord sluiten “met respect voor de internationale normen en de rechtspraak”. De Regering vraagt dus eigenlijk meer een soort consolidatie of codificatie van verdragen en (nationale en internationale?) rechtspraak dan vernieuwing. Dat veronderstelt dat de sociale partners het eens worden over modaliteiten die meer rechtszekerheid geven.*
- 3) *Zij engageert zich om een eventueel akkoord te “honoreren”. Dit is de enige passage waar de Regering zonder voorwaarde belooft het akkoord onder de sociale partners over te nemen. (Elders is er alleen sprake van overleg.) In de tekst staat niet dat zij een initiatief zal nemen als er geen sociaal akkoord is tegen eind 2025. Voor de onderhandelaars is dat perspectief een situatie die het verschil maakt.*
- 4) *De deadline is einde 2025 daar waar de Regering de sociale partners vraagt een advies te vragen over de hervorming van de loonnormwet en automatische indexering tegen einde 2026.*

LANDELIJKE PROTESTACTIES

Zaterdag 8 maart was Internationale Vrouwendag. Vakbonden en feministische bewegingen organiseerden acties en riepen op tot staking.

Woensdag 12 maart zet ABVV een actiedag op tegen de Europese besparingsmaatregelen. De Europese vakbond ETUC roept op tot een volledige opschorting en hervorming van de regels voor economisch bestuur en eist de nodige investeringen mogelijk te maken voor een Europees industriebeleid, kwaliteitsvolle banen, rechtvaardige overgangen, openbare diensten, samen met veiligheid. ([ETUC](#))

OPENBARE DIENSTEN

Woensdag 12 maart. Het aantal ritten van **De Lijn** zal beperkt zijn door de staking uitgeroepen door de vakbonden tegen de nieuwe werkplanning. ([De Lijn](#))

Maandag 17 maart. Een nationale staking zal het spoorverkeer in de war sturen.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Vakbonden blokkeerden donderdag 6 maart onverwachts het depot van de zeven hypermarkten **Cora** uit onvrede omwille van de onzekerheid onder het personeel over de toekomst van hun onderneming. ([RTBF](#))

Het ondernemingsoverleg over de herstructureringsplannen bij **Bandag** te Dilsen-Stokkem verloopt moeizaam. ([TVL](#)),

Bij **Rhenus**, een onderaannemer van Audi Brussels wordt het nu juridisch gespeeld. 150 werknemers die de cockpit van de wagens assembleerden worden ontslagen. De directie informeerde en consulteerde de ondernemingsraad en besliste half februari eenzijdig de procedure af te ronden. Daarop gingen de vakbonden in beroep bij de FOD WASO en Actiris. En acht werknemers trokken naar de arbeidsrechtbank van Brussel om de niet-naleving van de procedure te laten vast stellen. Op 18 maart komt de zaak voor. ([Bruzz](#))

Commentaar door Kris De Schutter, advocaat.

In een eerste fase van een collectief ontslag, heeft een werkgever nog geen beslissing genomen en wordt overlegd in de schoot van de ondernemingsraad over het plan zelf, het wat en het waarom. De werkgever moet alle vragen beantwoorden en draagt hiervoor de bewijslast. Het niet-naleven van deze informatie- en consultatieprocedure kan leiden tot strafsancities en tot de heropstart van de hele procedure. Daarom zullen de meeste werkgevers vooraleer een beslissing te nemen, hun ondernemingsraad vragen te bevestigen dat hij de werknemersvertegenwoordigers voldoende heeft geïnformeerd en geconsulteerd.

Met zo'n bevestiging kunnen werknemers de beslissing niet meer aanvechten. In dit geval is zo'n verklaring niet getekend,

wellicht omdat vakbonden deze “sign off” pas willen geven als er een finaal sociaal plan bereikt werd.

Pas 30 dagen na de beslissing kan een werkgever overgaan tot ontslag, dit is de “cooling off”.

Bij Rhenus, onderaannemer van Audi, is duidelijk dat de productie samen met Audi ten einde komt en niks doen is juridisch moeilijk: werknemers kunnen dan inroepen dat er geen werk meer is en zo een eenzijdige wijziging van een essentieel element van de arbeidsovereenkomst inroepen, waardoor sowieso niet voldaan zou zijn aan de Wet Renault. Rhenus moest dan ook midden februari de beslissing nemen de procedure af te ronden om andere problemen te vermijden. Tegelijkertijd kon of kan het overleg rond het sociaal plan verder gaan.

De vakbonden vinden onvoldoende te zijn geïnformeerd en geconsulteerd. Ze spreken de ambtenaar aan die de cooling off kan verlengen tot 60 dagen als hij oordeelt dat het onduidelijk is dat de procedure is nageleefd. Zo leggen ze collectief druk op werkgever om verder te onderhandelen in ruil voor de intrekking van dit verzoek een iets beter sociaal plan te krijgen. Dit kan goed zijn voor vakbonden, maar ook slecht voor werknemers. Als de procedureslag lang duurt moeten medewerkers die al een andere job hebben zelf ontslag nemen of hun toekomstige job laten schieten

Niet alleen vakbonden, ook individuele werknemers kunnen de beslissing om de procedure af te ronden aanvechten als zij oordelen dat de werkgever de bovenvermelde informatie- en consultatieprocedure niet nageleefde. Zij melden hun bezwaren bij de werkgever en kunnen hun re-integratie vragen als ze toch worden ontslagen. Als hun opmerkingen gegrond zijn en zelfs als zij het werk niet hervatten, behouden ze het recht op loon. De beslissing over de gegrondheid kan een tijdje duren.

In dit geval laat de reactie van de vakbonden zich raden: ze willen geen gedesolidariseerde actie van enkele individuele werknemers, want als een werkgever met een vast budget werkt, gaat een deel van dit budget naar de “moedige” individuele werknemers. Dan is er geen echte solidariteit meer.

Optie kan erin bestaan om met vakbonden alsnog een sociaal plan te sluiten en te bepalen dat de extralegale vergoedingen niet verschuldigd zijn voor werknemers die op andere gronden bijkomende vergoedingen vorderen.

EUROPA

EUROPEES SOCIAAL OVERLEG

De Europese werkgevers- en werknemersorganisaties hebben op 5 maart het **Pact voor de Europese sociale dialoog** ondertekend. Dit akkoord beklemtoont de rol van de sociale partners bij de ontwikkeling van arbeidsmarkt-, werkgelegenheids- en sociaal beleid. ([EC](#))

DUITSLAND

Ziekenhuispersoneel en spoedartsen hebben donderdag 6 maart gestaakt. Vakbond Verdi eist loonsverhoging van 8 procent. ([Ärztblatt](#))

Een nieuwe cao met looptijd van twee jaar voorziet in een loonsverhoging van vijf procent voor de 170.000 werknemers van **Deutsche Post**. ([Investing](#))

Verdi eist 8 procent loonsverhoging voor de komende loononderhandelingen bij de **federale overheid en de gemeenten**. ([Verdi](#))

FRANKRIJK

De laatste 10 jaar daalde het aantal ondernemingen met een vakbondsafvaardiging of verkozen werknemersvertegenwoordigers, volgens de cijfers van [Dares](#). De daling valt op in de ondernemingen met minder dan 300 werknemers.

ITALIË

In maart worden verschillende stakingen verwacht die het openbaar vervoer en het luchtverkeer zullen treffen. Op 8 maart vond een nationale algemene staking plaats. Op 16 maart zijn de bagageafhandelaars aan de beurt. Ook de luchtverkeersleiders plannen een staking. Op 18-19 maart is het de beurt van de spoorwegen in een aantal regio's ([Wanted in Rome](#))

EUROPESE LUCHTVAART

De Duitse vakbond [Verdi](#) heeft 23.000 werknemers van het grond- en beveiligingspersoneel op 11 **Duitse luchthavens** opgeroepen tot een staking op maandag 10 maart. Verdi gaat voor een loonsverhoging van 8 procent, hogere toeslagen voor stressvolle activiteiten en 3 extra vrije dagen. (Alle Duitse media)

TURKIJE

Vakbond Koop heeft besloten te staken nadat de collectieve onderhandelingen met **Nike's** Turkse dochteronderneming geen akkoord hebben bereikt. ([TurkiyeToday](#))

INDIË

Op 5 februari organiseert de vakbond **Samsung** India Workers Union (SIWU) een sit-in protest n.a.v. over de schorsing van drie vakbondsleiders. De spanningen stijgen toen werknemers hun demonstratie verplaatsen van een aangewezen plaats op het bedrijfsterrein naar de werkvloer. De demonstranten eisen het ontslag van contractarbeiders, die naar verluidt de stakende werknemers vervangen. Intussen start Samsung een disciplinaire procedure tegen 23 militanten. Begin maart dreigt de vakbond met een mars van 1.000 demonstranten naar de site. Samsung oordeelt dat de staking onwettelijk is en blokkeert de toegang van de stakers tot het bedrijf tenzij zij garanderen dat ze niet zullen deelnemen aan toekomstige acties. Op 7 maart besluit Samsung om de actievoerders toe te staan het werk te hervatten zonder die formele toezegging te verkrijgen. De vakbond krijgt de garantie dat de 23 militanten een eerlijke behandeling krijgen. ([Financial Express](#) en [Outlook Business](#))

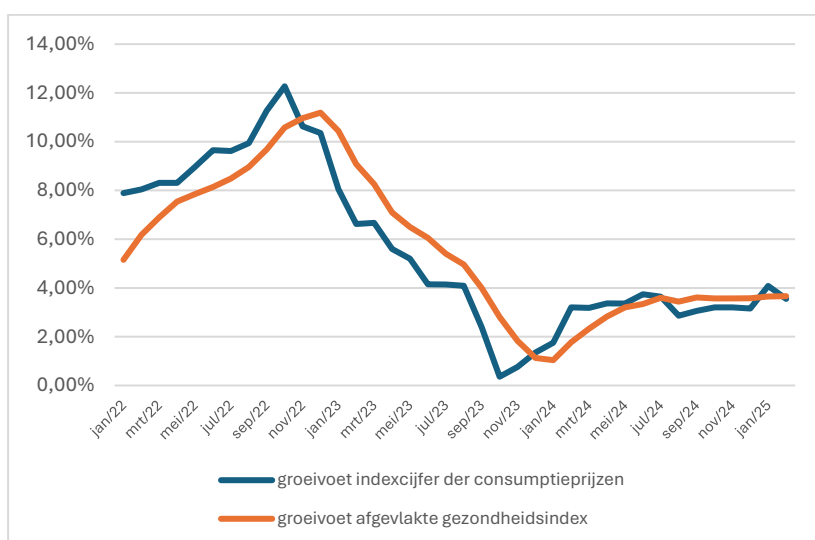
WEEKOVERZICHT 2025/9 VAN 25 FEBRUARI TOT 3 MAART 2025

Deze week vooral binnenlands nieuws. Hoe de Regering de vakbonden tezelfdertijd wil beschermen en financiële transparantie wil opleggen. Spoorbonden weigeren van spoor te veranderen.

INFLATIE

Evolutie	Jan 25		Feb 25
- Inflatie	4,08%	↘	3,55%
- Gezondheidsindex	4,09%	↘	3,70%
- Afgevlakte gezondheidsindex	3,62%	↗	3,66%

Bron: [Statbel](#)

BELGIË

REGEERAKKOORD

Deze week pikken we het thema van de **vakbonden** uit het [regeerakkoord](#) en wagen ons aan een analyse, niet gehinderd door kennis van akkoorden opgeschreven op losse papiertjes.

De eerste zin over vakbonden luidt:

We waarborgen de juridische bescherming van de vakbonden voor wat betreft betogingen en stakingen onder stakingsaanzegging of hun rol binnen bedrijven, zodat ze hun historische rol kunnen blijven spelen.

Commentaar

Hoe zit het met de huidige bescherming van de vakbonden?

Vakbonden danken hun bestaan aan de vrijheid van vereniging die internationaal erkend is ([IAO-verdrag 87](#)).

In België hebben ze vandaag de dag een gedeeltelijke rechtspersoonlijkheid. De Belgische wetgeving geeft hun het recht om cao's sluiten, deel uit te maken van overlegorganen en in rechte op te treden. Dit heet de functionele rechtspersoonlijkheid.

Als feitelijke verenigingen kunnen ze niet strafrechtelijk verantwoordelijk gesteld worden. Dat neemt niet weg dat leden van vakbonden strafrechtelijk aansprakelijk blijven voor het plegen van misdrijven ook al gebeurt dat op een moment dat ze een syndicale actie voeren.

Voor burgerlijke aansprakelijkheid geldt dezelfde regel: niet de vakbond maar de leden kunnen aangesproken worden om plichten na te leven en schade te herstellen als ze een fout begaan.

M.a.w. de vakbonden als feitelijke ledenvereniging zijn nu al beschermd.

Zelfs de leden zijn, net zoals alle werknemers, beschermd als zij schade berokkenen wanneer zij betogen volgens de regels, wanneer ze staken (in groep het werk neerleggen om druk uit te oefenen) en als zij hun mandaat van werknemersvertegenwoordiger of vakbondsafgevaardigde binnen een bedrijf uitoefenen. De schade die voortvloeit uit de oefening van een recht kan immers geen reden zijn voor schadevergoeding.

Het recht om te betogen en het stakingsrecht geven natuurlijk de actievoerders niet het recht om misdrijven te plegen of onrechtmatige daden te stellen. Stakingspiketten of blokkerende stakingsposten maken geen deel uit van het stakingsrecht en zijn onrechtmatige daden, ook al zijn die niet strafbaar. De toegang van een bedrijf versperren voor werkwilligen, leveranciers en klanten is fout met aansprakelijkheid als gevolg.

De zinsnede "stakingen onder stakingsaanzegging" betekent een zeker voorbehoud. Insinueert de Regering dat de

bescherming niet zou gelden voor stakingen zonder stakingsaanzegging? Als dat de bedoeling is kan zij vuurwerk verwachten. Juristen zullen opmerken dat de stakingsaanzegging een conventionele materie is waar de politiek moet van afblijven. Ze zullen de politici de les spellen met het cassatiearrest De Bruyne (1981) dat stelt dat de stakingsprocedure enkel de vakbonden bindt en niet de werknemers en dat bijgevolg werknemers kunnen staken zonder dat vakbonden er controle over hebben.

Er bestaat wel een wettelijk ankerpunt om de aansprakelijkheid van de vakbonden vast te leggen wegens niet naleving van cao-verplichtingen. Artikel 4 van de cao-wet (1968) bepaalt: “van de organisaties kan evenwel maar schadevergoeding wegens niet-naleving van de uit een overeenkomst voortvloeiende verplichtingen worden gevorderd in de mate waarin zulks door de overeenkomst uitdrukkelijk is geregeld.” Is het de bedoeling dat de wetgever die bepaling zou wijzigen in de zin dat organisaties vermoed worden aansprakelijk te zullen zijn voor schade als ze stakingen zonder naleving van de overeengekomen procedure organiseren of erkennen? Als dat het geval is zullen nog andere juridische vragen opgelost moeten worden, o.m. over de reikwijdte van de stakingsvrijheid en de berekening van de schade t.g.v. het niet-naleven van de procedure. Of hadden de onderhandelaars van het regeerakkoord in gedachten dat de rechter zou mogen tussenkomen om een wilde staking te verbieden? In dat geval zal de Belgische Staat dat goed moeten kunnen uitleggen aan de Internationale Arbeidsorganisatie en dat is mogelijk.

Besluit in vraagvorm. Is deze tekst een lege doos? Is deze paragraaf meer dan een symbolische restfractie van een passage uit een vroegere nota van de formateur waarin sprake was van de rechtspersoonlijkheid van de vakbonden?

De tweede zin over vakbonden luidt: “Voor hun handelingen als dienstverlener of als organisator van (andere) activiteiten vallen ze onder de gangbare regels van financiële transparantie en juridische aansprakelijkheid.”

Commentaar

Feitelijke verenigingen zoals een vakbonden moeten geen jaarrekeningen publiceren. Zij hoeven geen vermogenskadaster te vrezen. Hun ontvangstenoverschotten zijn in principe niet belastbaar⁶.

⁶ Vakverenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zijn in principe niet belastbaar op hun ontvangstenoverschotten. Ter zake moeten de taxatiediensten die verenigingen enkel controleren op de naleving van hun verplichtingen op het vlak van de bedrijfsvoorheffing

Sommige politieke partijen ijveren voor de financiële transparantie van de vakbonden, maar die verdedigen de geheimhouding van hun geldmiddelen omdat ze de inkijk van werkgevers (en van de Regering) in de weerstandskassen en van pottenkijkers in de interne werken vrezen.

In het regeerakkoord is er evenwel geen sprake (meer) van financiële transparantie van de vakbonden op zich, wel van de organisaties die diensten verlenen of organiseren. We veronderstellen dat het vooral gaat om de publieke taken die de vakbonden uitvoeren, m.n. de syndicale werkloosheidskassen.

Die uitbetalingsinstellingen hebben een eigen rechtspersoonlijkheid⁷. Vandaag de dag controleert de [RVA](#) de boekhouding van uitbetalingsinstellingen. De resultaten van deze controles worden niet openbaar meegedeeld. Het [Rekenhof](#) spoort de onterechte betalingen op en publiceert wel de rapporten.

Vakbonden hebben ook andere activiteiten, zoals opleidingscentra, opgericht in de vorm van Vzw's die de gangbare regels van financiële transparantie naleven.

Besluit: De meest voor de hand liggende maatregel in de lijn van deze passage van de Regeerverklaring is de publicatie van de controles van de boekhouding van de uitbetalingsinstellingen. Het publiek zou dan eens kunnen vast stellen dat de vakbonden geld moeten toesteken voor een goede dienstverlening aan hun leden. Een prijs die zij betalen voor ledenwerving en ledenbinding.

Volgende week analyseren we de passages over de stakingen in het Regeerakkoord. In de week daarop komt het thema van het landschap van de paritaire comités aan bod.

OPENBARE DIENSTEN

De vakbonden bij **De Lijn** plannen een staking op woensdag 12 maart uit protest tegen de afbouw van het aantal ritten en tegen onregelmatige werktijden voor chauffeurs. Ze verzetten zich tegen de uitbesteding van diensten aan onderaannemers en eisen dat de rolstructuren (vaste dienstroosters die evolueren van laat naar vroeg) gewaarborgd worden. ([VRT](#))

en de roerende voorheffing en inlichtingen vorderen die nodig zijn voor het belasten van derden. [Kamer van Volksvertegenwoordigers, schriftelijke vraag en antwoord nr. 48-410.](#)

⁷ Art. 7 §2 [Besluitwet 28 december 1944](#) betreffende de sociale zekerheid en hoofdstuk II [Koninklijk Besluit van 25 november 1991](#) houdende de werkloosheidsreglementering.

Commentaar

In hun communicatie vermelden de vakbonden niets over het overleg met de directie. De voorstellen van de directie (het zijn nog geen beslissingen) die zij aanhalen om te staken horen besproken te worden in de ondernemingsraad of in een van de tien “operationele teams” (de regionale paritaire werkgroepen) die De Lijn rijk is. Indien er sprake is van nieuwe uurroosters is zelfs het akkoord van de werknemersvertegenwoordigers verplicht. Ze hoeven zelfs niet te staken om de voorstellen van de directie te blokkeren.

Zou het kunnen zijn dat zij een staking uitroepen nog voordat alle middelen om te onderhandelen uitgeput zijn? Heeft een bemiddeling voor de aanzegging plaats gevonden zoals het Belgisch overlegmodel het wil? Is dat niet het geval dan verliezen de bonden door hun provocatie het weinig respect die zij over houden na de talrijke wilde stakingen in de voorbije maanden.

Opnieuw scharen ze zich achter de vraag naar kwalitatieve dienstverlening die de reizigers verwachten om het werk neer te leggen. Die kwaliteit is de verantwoordelijkheid van de directie zoals (opnieuw) het Belgisch overlegmodel het wil. Of is het indirect een staking tegen de Vlaamse Regering die het streekvervoer subsidieert? Hebben ze mandaat gekregen van dezelfde reizigers om die reden in te roepen? Krijgen ze de steun van [Trein-Tram-Bus](#)? Of lopen ze naast hun schoenen?

De pendelaars bereiden zich best voor op nog meer miserie. De grote spoorbonden, ACOD Spoor en ACV Transcom, kondigen een **treinstaking** aan op 17 maart en 31 maart (de dag van de algemene staking). Van april tot en met juni komen er 4 stakingsdagen per maand, opgesplitst per regio. Bovenop deze 18 dagen kondigde METISP-Project nog eens stakingen van zondagavond 23 maart tot zondagavond 30 maart. (Alle media)

Commentaar

Deze staking heeft tot nu toe geen enkel effect. Zal de Regering de pensioenleeftijd onderhandelen? Zo ja, met welke vakbonden? En wanneer? Misschien pas na de eerste staking georganiseerd door de interprofessionele bonden?

EUROPA

NEDERLAND

Op 11 maart leggen werknemers van de **Universiteit Utrecht** het werk neer om te protesteren tegen de “geplande, desastreuze bezuinigingen” op het hoger onderwijs. Het gaat daarbij om een staking, gericht niet tegen de formele werkgever, de universiteit, maar tegen het huidige kabinet. ([DUB](#))

Vakbond FNV roept zijn leden op om op 6 maart te staken om druk te zetten op de onderhandelingen voor een cao **Motorvoertuigen- en Tweewielerbedrijven**. ([FNV](#))

FRANKRIJK

De **dokwerkers en havenpersoneel** zullen in de loop van de maand maart, onder impuls van CGT, opnieuw actie voeren voor een aanpassing van hun pensioenstelsel. De vakbond is van plan, net zoals vorige maanden (zie weekoverzicht 2025/07) een paternosterstaking op te zetten met 4 uren staking gedurende 2 of 3 dagen per week. ([Transport info](#))

DUITSLAND

De vakbond Verdi verhoogt de druk op **Deutsche Post** in het loonconflict met uitgebreide waarschuwingsstakingen. ([MarketScreener](#) en [Yahoo](#))

GRIEKENLAND

Landelijke demonstraties en stakingen op de tweede verjaardag van de dodelijkste treincrash van het land. Zevenenvijftig mensen kwamen om het leven toen een passagierstrein op 28 februari 2023 in centraal Griekenland in botsing kwam met een goederentrein. Het ongeval is een pijnlijk embleem geworden van de vermeende verwaarlozing van de infrastructuur van het land in de decennia voor de crash en de twee jaar daarna. ([Reuters](#))

FINLAND

Het **sectoraal overleg** draait op volle toeren, met meerdere akkoorden in de industrie (technologie, scheikunde) en in de mijnen. Ook onderhandelingen in andere sectoren, af en toe gepaard met stakingsacties, zoals de 24 uren acties bij media en theaters ([SAK](#))

EUROPESE LUCHTVAART

Het vliegverkeer van en naar de **luchthaven van München** werd donderdag 27 en vrijdag 28 februari verstoord door een stakingsoproep van de vakbond Verdi. De vakbond wil met deze staking druk uitoefenen op de loononderhandelingen in de publieke dienstverlening. ([RTBF](#))

Wie een overzicht wil van stakingen en chaos in VK, Italië, Duitsland, Griekenland en België die zijn reis kan verzuren kan terecht op de website van [TTW](#).

ELDERS IN DE WERELD

VS

Bij **Rolls Royce** vliegtuigmotoren in Indianapolis (800 werknemers) (zie weekbericht 2025/8) werd op de valreep van een staking een akkoord gesloten op 26 februari. Het akkoord voor een periode van 5 jaar voorziet onder meer in een loonsverhoging over deze periode met 68 %, zodat de uurlonen op het einde van het contract 46,37 \$ per uur zullen bedragen. ([UAW](#))

Maaltijdcheques: de Regering wikt en zal het sociaal overleg beschikken? De staking van treinbestuurders is buitensporig en kan de discussie over het stakingsrecht aanwakkeren. Geen ruimte voor loononderhandelingen volgens de berekening van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Trump zet zijn stempel op de arbeidsverhoudingen.

BINNENLAND

REGEERVERKLARING

Deze week pikken we het thema van de **maaltijdcheques** uit het [regeerakkoord](#) en wagen ons aan een analyse, niet gehinderd door kennis van akkoorden opgeschreven op losse papiertjes.

Wat lezen we in de tekst?

“Om de koopkracht te verbeteren, geven we aan de sociale partners zo snel mogelijk de opdracht om de wettelijk toegestane maximale tussenkomst voor de maaltijdcheques te verhogen met twee maal 2 EUR de komende legislatuur.

De aftrekbaarheid van de werkgeverskost zal overeenkomstig worden verhoogd.

Tevens zal de bestedingsmogelijkheid van de maaltijdcheque worden uitgebreid.

De andere bestaande cheques (ecocheques, cultuurcheques, ...) worden uitgedoofd in samenspraak met de sociale partners teneinde het aantal soorten cheques te reduceren en de koopkracht te behouden.”

Commentaar

Met een maatregel beoogt de Regering twee doelstellingen.

De eerste is een administratieve vereenvoudiging door maaltijd-, eco-, cultuur- en sportcheques onder brengen in maaltijdcheques (MC). De andere drie cheques laat men uitdoven. De vraag is of bij uitbreiding van de bestedingsmogelijkheden de term maaltijdcheque nog gepast is.

De tweede is de verhoging van de koopkracht op een fiscaalvriendelijke manier die de binnenlandse consumptie ten goede komt.

Enkele cijfers.

Niet alle werknemers genieten het voordeel van een of andere vorm van cheques. Volgens de laatste cijfers van de RSZ genoten in 2023 72 procent van de werknemers maaltijdcheques, 50 procent ecocheques en 7 procent cultuur- en sportcheques.

Ongeveer een op de twee paritaire comités en subcomités hebben een regeling getroffen betreffende de ecocheques.⁸

De bestaande grens zou na vier jaar 2 maal 2 euro, samen 4 euro, hoger liggen. In de veronderstelling dat er 220 dagen effectief gewerkt wordt komt dat neer op een verhoging van de koopkracht van 880 netto euro per jaar voor een voltijdse werknemer. Op een mediaan brutoloon van 45.000 euro per jaar⁹ is dat bijna 2 procent over vier jaar. Stel dat het nettoloon 29.000 euro bedraagt dan is dat 3 procent koopkrachtverhoging tegen eind 2028.

Het maximumbedrag van ecocheques is 250 euro per jaar. Dat van de cultuur- en sportcheques bedraagt elk 100 euro.

Andere aspecten.

De verhoging van het maximumbedrag van de MC roept de verwachting in het leven van een loonsverhoging in de brede zin van het woord. Wat moeilijk te verenigen is met zero-onderhandelingsmarge 2025-2026 boven de automatische indexering zoals de Centrale Raad van het Bedrijfsleven vooropstelt (zie verder).

Maaltijdcheques zijn in feite loonvoordelen in centen en niet in procenten. Ze zijn gelijk voor de hogere en voor de lagere lonen. Het voordeel is relatief hoger voor werknemers met lage lonen dan voor werknemers met hoge lonen¹⁰. Ze verminderen de loonspanning.

⁸ De FOD WASO publiceerde een [lijst van paritaire comités die cao's betreffende de ecocheques gesloten hebben voor 2021-2022](#).

⁹ Het gemiddelde bruto maandloon voor een voltijdse job in België bedraagt 4.076 euro. De mediaan komt op 3.728 euro. ([Stabel](#))

¹⁰ Cijfers over het netto beroepsinkomen in [Vlaanderen](#) en in [Wallonië](#).

Sociaal overleg, nuttig, noodzakelijk en belangrijk

Om maar te zeggen dat de Regering terecht beroep doet op de sociale partners om het kader te schetsen, wetten¹¹ aan te passen en praktische bezwaren te omzeilen. Dat het zo snel mogelijk moet gebeuren heeft te maken met de dringende opdracht van de Groep van Tien om de onderhandelingsmarge 2025-2026 vast te leggen.

Vervolgens zullen onvermijdelijk sociale onderhandelingen volgen in sectoren en bedrijven waar de MC vast liggen in cao's.

In de meeste sectoren is de betaling door MC een initiatief op ondernemingsniveau. In ondernemingen met een vakbondsafvaardiging gaat dat gepaard met een cao, in de andere met individuele overeenkomsten. In elk geval zullen de paritaire comités aan maatwerk moeten doen. Zij zullen rekening moeten houden met verschillende situaties om te vermijden dat kosten van een sectorale regeling veel hoger oplopen bij het ene bedrijf dan bij het andere.

Uitsmijter

De Regering geeft hier een cadeau aan de uitgevers van MC.

Volgende week fileren we de passages over de vakbonden.

LOONVORMING

Het technisch [verslag over de maximale beschikbare marge voor de ontwikkeling van de loonkosten](#) is gepubliceerd. Het besluit is duidelijk. De CRB berekende op basis van een strikte toepassing van de ingewikkelde loonnormwet dat er geen ruimte is voor loononderhandelingen boven de automatische indexering.

Uit het [verslag van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven \(CRB\) over de loonkloof vrouwen-mannen](#) leren we dat de berekening ervan geen eenvoudige oefening is. Op basis van de methode van Eurostat verdient een vrouw 5 procent minder dan een man. De CRB verwijst naar het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen dat berekende dat de loonkloof in 2022 19,9 procent bedroeg. ([FOD WASO](#)) Rekening houdend met de arbeidsduur is het verschil 7 procent.

De loonkloof biedt verschillende kenmerken:

¹¹ Misschien moet de loonbeschermingswet aangepast worden. Die wet stelt dat loon alleen betaald mag worden in munt die wettelijk gangbaar is (art. 4) en dat het de werkgever verboden is de vrijheid van de werknemer om naar goeddunken over zijn loon te beschikken (art.3).

- Zij kan verklaard worden door allerlei factoren zoals de arbeidsduur, de leeftijd, het beroep, de sector van de tewerkstelling en het type huishouden.
- Zij is duidelijker in de alternatieve verloningsvormen (o.m. de bedrijfswagen en niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen).
- Zij neemt af.
- In België is die lager dan het Europees gemiddelde.

Commentaar

De gelijkheid mannen-vrouwen is gewaarborgd in bijna alle sectorale functieclassificaties en barema's. De paritaire comités die de uitzondering vormen zijn geciteerd op de website van de [FOD WASO](#).

De geleidelijke harmonisering van de aanvullende pensioenen voor arbeiders en bedienden (**wet De Croo**) is niet ongrondwettelijk, zegt het Grondwettelijk Hof in een [arrest van 14 november 2024](#).

TREINSTAKING

Op vrijdag 21 februari 22 uur begonnen de leden van de corporatistische spoorvakbond **OVS** om beurt een staking van negen dagen. Vanaf 23 februari sloten de treinbestuurders leden van **ASTB** aan. Uit het niets, ten minste voor niet ingewijden, duikt een derde onafhankelijke vakbond op. **Metisp-Protect**, de derde aangenomen syndicale organisatie die we vorige week niet vermeldde, komt nu op de voorgrond met een aanzegging van een staking van 28 dagen. Van 2 maart 22 uur tot 30 maart 22 uur zullen hun leden gerichte acties voeren die het treinverkeer ontregelen. De vakbond verzet zich tegen de privatisering en liberalisering van het spoorvervoer. HR Rail reageert en beweert dat de stangsaanzegging niet ontvankelijk is volgens de bepalingen in de regelgeving. ([BRUZZ](#)). Daarop spant METISP-Protect een kortgeding aan voor de rechtbank van eerste aanleg om het stakingsrecht te laten gelden. ([HLN](#)) De Minister van Mobiliteit, Jean-Luc Crucke (Les Engagés) verwijt de vakbonden dat ze zelfs niet gevraagd hebben om te onderhandelen. ([Le Soir](#))

Figuur 4: overzicht van de aangekondigde spoorstakingen

Commentaar

METISP-Protect is een kleine vakbond die vooral juridische acties voert, om bv. beslissingen van HR Rail te betwisten. Hoeveel leden ze tellen is niet te achterhalen.

Van de aangenomen vakbonden moet nog gezegd worden dat ze [cao nummer 5](#), het sociaal contract tussen werkgevers en vakbonden, niet getekend hebben. Die cao is doordrongen van de primauteit van het overleg, zin voor verzoening en goede sociale verhoudingen in ondernemingen. Deze verbintenis geeft legitimiteit en geloofwaardigheid aan de vakbonden om hun macht uit te oefenen.

Deze staking zal in de analen van het stakingsrecht staan.

Terwijl gedurende negen dagen of meer pendelaars op de perrons hun opinie vormen over vakbonden wordt een juridische strijd gevoerd. Dat belooft voor juristen een interessante maar voor de burger een onwezenlijke discussie over de syndicale vrijheid, het naleven van procedures door vakbonden en de stakingsvrijheid van werknemers en ambtenaren.

Een staking van enkele werknemers in een sleutelfunctie om een grote organisatie volledig te storen zouden we een flessenhalsstaking kunnen noemen. Wanneer een actie van een kleine groep stakers bedoeld is voor de verdediging van de belangen van een grote groep werknemers die niet staakt spreken we van gemandateerde staking.

Deze staking zal de relatie tussen de grotere en kleinere vakbonden onder druk zetten. De kleine vakbonden hebben de pensioenhervorming aangegrepen om zich te profileren door (mis)bruik van hun feitelijke macht. De kans bestaat dat ze leden winnen als niet-leden de actievoerders als helden beschouwen. Het risico bestaat dat de staking minder effect heeft dan gehoopt. (Tijdens het weekeinde van 22-23 februari reden meer dan 60 procent van de treinen; maandag reden 2 op de 5 treinen). Leden onder sociale druk kunnen afstand nemen van de actie. Deze gilden zullen gemarginaliseerd worden in het geïnstitutionaliseerd overleg.

Onder het personeel zal het ook geen feest zijn. Want de conducteurs van treinen die niet vertrekken omdat de bestuurder staakt hebben in theorie geen recht op loon. Hoe zal de HR Rail hierop reageren? Het zou interessant zijn het absentisme van niet-stakers tijdens de stakingsdagen op te volgen.

Zij zal ook de discussie onder sociale partners kleuren. Discussie die de Regering vraagt. We citeren de passage uit het

Regeerakkoord: "We vragen aan de sociale partners om tegen 31/12/2025 de uitoefening van het stakingsrecht te verduidelijken door de overeengekomen principes uit het Herenakkoord van 2002 te actualiseren met respect voor de internationale normen en de rechtspraak. Daarbij moet het stakingsrecht gegarandeerd blijven, met respect voor de rechten en vrijheden van anderen en de openbare orde. De regering engageert zich om dit akkoord te honoreren." De tweede zin kan zich keren tegen de corporatistische vakbonden van het spoor.

Zij kan juristen aanzetten om rechtsgronden te zoeken en analyses te maken van andere rechtssystemen om de rechter toe te laten tussen te komen in stakingen zelf. Je moet geen extreemrechtse sympathieën koesteren om buitensporige stakingen te willen begrenzen. Zoals vorige week reeds geschreven, kunnen rechters in Nederland, een democratisch land, op vraag van belanghebbenden dergelijke disproportionele acties verbieden.

Wat de spoorbonden vandaag doen, is een open uitnodiging aan extreemrechts om de vakbonden aan te pakken. (Prof. Paul De Grauwe in [De Morgen](#))

Zij voedt de idee van de lock-out. In België, net zoals in andere landen, zou de werkgever kunnen reageren met een defensieve lock-out. De lock-out of uitsluiting is de staking door de werkgever die op collectief niveau weigert werk te geven en loon te betalen als drukingsmiddel. M.a.w. hij sluit tijdelijk zijn bedrijf of afdeling. De werkgever heeft dat onbetwistbaar recht als reactie op onevenredige mistoestanden tijdens een collectief conflict.

Pro memorie: de gevolgen voor de pendelaars

De werknemer heeft zich verbonden om alles in het werk te zetten om op tijd op zijn/haar werkplek te zijn. Dat is een essentieel bestanddeel van de arbeidsovereenkomst. Als hij/zij door deze spoorstaking zijn/haar werkplaats niet kan bereiken zal hij/zij geen recht hebben op loon. Zijn/haar loon wordt ook verminderd als hij/zij door de staking te laat komt. Deze staking is immers al lang gekend (de NMBS deelt 24 uren op voorhand de aangepaste dienstregeling mee). De werknemers worden geacht maatregelen te nemen. Beter is dat de werknemer op voorhand zijn/haar directe chef op de hoogte brengt van zijn/haar intentie.

De werkgever kan de werknemer niet verplichten om thuis te blijven of om buitengewone maatregelen te treffen, bv. een taxi nemen. Telewerk kan binnen de afspraken die gelden in

het bedrijf. De werkgever zal hierbij rekening houden met het feit dat sommige werknemers thuis kunnen werken en anderen niet.

Om inkomensverlies te vermijden kunnen werkgever en werknemer overeen komen de afwezigheid te coderen als vakantiedag of inhaalrust. Ze kunnen ook overeenkomen dat de dag geboekt wordt als verlof zonder wedde. Zonder akkoord is er sprake van onwettige afwezigheid.

SECTORALE ACTIES

Taxichauffeurs kondigen staking in krokusvakantie aan tegen het verdwijnen van standplaatsen en de belasting op taxidiensten in Brussel. ([HLN](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bpost, einde van de staking die bijna twee weken duurde. Vakbonden en directie bereikten een raamakkoord over de reorganisatie van de postbedelingsrondes. Zij zullen nog verder onderhandelen over de concrete modaliteiten. ([DS](#))

De vakbonden maken zich klaar om een stakingsaanzegging te betekenen aan de directie van **BNP Paribas**. Aanleiding is de uitbesteding van de afdeling “Client Service Center”. ([RTBF](#))

Digitalisering van de dienst collectieve arbeidsverhoudingen. Vanaf 1 maart 2025 worden alle beslissingen over de behandeling van de ondernemingscao's en andere ondernemingsakten verstuurd via een beveiligd elektronisch platform, de e-Box Enterprise. Het betreft ondernemings-cao's, ook opzegging en toetreding, toetreding van een onderneming tot een sectorale cao, toetredingsakten niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen (bonusplan) ingediend op papier, wijziging van niveaus en/of doelstellingen van een bonusplan, ondernemingsplan, erkenning ‘tijdelijke werkloosheid voor bedienden, verslaggeving in het kader van opleidingsinspanningen of inspanning ten behoeve van de risicogroepen. ([FOD WASO](#))

OPENBARE DIENSTEN

Alweer wilde stakingen bij de **TEC**. Op 18 februari reden de bussen van de stelplaatsen van Mons, Engien, Houdeng en La Louvière niet uit. De chauffeurs straften zo onverwachts alle reizigers omwille van een agressie door een enkeling. ([RTBF](#)) De chauffeurs van de stelplaats van Jodoigne legden vrijdag 21 februari het werk neer uit protest tegen de staat van de bussen. ([RTL](#))

GROENERE ARBEIDSMARKT

De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid heeft een [rapport](#) opgesteld over de **transitie naar een groenere arbeidsmarkt**.

EUROPA

NEDERLAND

Zoals elk jaar herdenkt Nederland de **februari-staking** van 1941 tegen de brutaliteit van de Duitse bezetter. ([FNV](#))

Het **sectoraal overleg** is volop aan de gang voor de ziekenhuizen, ambachtelijke bakkerijen en textielverzorging. ([FNV](#))

Werknemers van logistiek bedrijf **Hutchison Ports Venlo** staakten omdat de onderhandelingen voor een cao zijn vastgelopen. ([Omroep Venlo](#))

De **gemiddelde loonafspraken** in nieuwe cao's bedroeg in januari 4,7 procent. ([AWVN](#)) Dit voor Nederland hoog cijfer consolideert de hoogste loongroei in 2024 in Europa. ([AWVN](#)) Desondanks kan de concurrentiepositie van Nederland tegen een stootje. ([FD](#))

DUITSLAND

Ook al geeft de nationale wetgeving de vakbonden het recht de zakelijke e-mailadressen van werknemers te gebruiken, een werkgever is krachtens de Europese privacybeginselen niet verplicht om die door te geven, aldus het Federaal Arbeidshof. ([Bundesarbeitsgericht](#))

Commentaar

Ook in België moet de werkgever de regels van de GDPR naleven.

FRANKRIJK

Het **pensioendebat** is (weer) volop aan de gang. De eerste minister, de werkgeversorganisaties en vakbonden beraadslagen over de pensioenleeftijd en de definitie van zwaar werk. ([Les Echos](#)) Sleuteldocument is de [financiële analyse door het Rekenhof](#).

De **vuilnisophalers van Nancy** gingen in staking voor betere arbeidsomstandigheden. ([franceinfo](#))

ELDERS IN DE WERELD

USA

Kandidaat Donald Trump beloofde te vechten voor de Amerikaanse werkers maar spaarde zijn kritiek niet t.o.v. vakbonden en stakers. Hij klonk zo overtuigend bij de kiezers dat de achterban het bestuur van Teamster, de grootste vakbond in de VS, verhinderde een stemadvies te geven voor de Democratische kandidaat.

Dit gebeurde tegen de volgende achtergrond. De syndicalisatiegraad in het openbaar ambt bedraagt 32 procent, bijna 6 procent in de privé sector. Het percentage bedrijven met syndicale aanwezigheid varieert sterk volgens de sector en gaat van 19 procent in de nutsbedrijven tot 0,8 procent in de financiële bedrijven. Gesyndiceerde werknemers verdienen doorgaans 15 procent meer dan niet-gesyndiceerde. ([BLS](#)) De laatste jaren waren er opvallende sociale conflicten, zoals die van scenaristen en van de werknemers van de automobiefabrieken. Een paar weken geleden dreigden de havenarbeiders met een staking.

President Donald Trump heeft snel na zijn aanstelling maatregelen getroffen die structurele gevolgen hebben. Hieronder enkele daarvan.

- Hij ontsloeg twee leden van de National Labor Relations Board (NLRB), een onafhankelijk overheidsagentschap dat optreedt in conflicten tussen werkgevers en vakbonden. De NLRB kwam tussen in de arbeidsverhoudingen bij SpaceX en Amazon.
- Trump ontsloeg ook nog twee leden van de Equal Employment Opportunity Commission (EEOC), waardoor deze zonder quorum bleef om zijn missie van strijd tegen discriminatie uit te voeren.
- De regering-Trump acht zich niet gebonden door cao's gesloten met de vorige regering.

Wie de aangevulde lijst wil zien kan terecht op [Trump's Anti-Worker Record](#). Niet te verwonderen dat de vakbonden het voortouw nemen in het verzet tegen Trump. ([The Washington Post](#))

Vakbond UAW kreeg het mandaat van de werknemers van de site van Indianapolis van **Rolls Royce** waar vliegtuigmotoren gemaakt worden om een staking te organiseren voor een beter loon. ([UAW](#)) De directie hoopt uit het conflict te geraken voor de vervaldatum van de lopende cao, 26 februari a.s.. ([Wish TV](#))

ZUID KOREA

28 werknemers van onderaannemers van de scheepsbouw in Hanwha Ocean werden veroordeeld tot gevangenisstraffen voor "obstruction of

business" na hun 51-daagse staking in 2022. Ze werden veroordeeld wegens hun strijd voor **vakbondserkenning**. ([IndustriAll](#))

WEEKOVERZICHT 2025/7 VAN 11 TOT 17 FEBRUARI 2025

De sociale actualiteit was vorige week volledig gedomineerd door de Regeerverklaring en het verzet ertegen. Het Regeerakkoord roept nog vele vragen op, dat bewijst de analyse van het hoofdstuk over de versoepeling van het verbod op nachtarbeid. Vakbonden bereiden zich voor op langdurig verzet. De vijf spoorbonden maken het bont. Bpost botst op weerstand tegen verandering.

REGEERVERKLARING

Deze week pikken we het thema van de nachtarbeid uit het [regeerakkoord](#) en wagen ons aan een analyse, niet gehinderd door kennis van akkoorden opgeschreven op losse papiertjes.

Wat lezen we in de tekst?

“Het verbod op nachtarbeid wordt afgeschaft, net als de wettelijke verplichte sluitingsdag. De regelgeving inzake openingsuren wordt versoepeld.”

Het woordgebruik “nachtarbeid” is hier ongelukkig. Wij vermoeden, o.b.v. de woorden “sluitingsdag” en “openingsuren” in dezelfde paragraaf, dat het hier niet gaat om nachtarbeid in de zin van het arbeidsrecht maar om de opgelegde sluitingsuren voor de kleinhandel. Winkels moeten de deuren sluiten tussen 20 uur en 5 uur (op vrijdagen en dagen voor een feestdag geldt het verbod tot opening tussen 21 uur en 5 uur). Nachtwinkels dienen te sluiten tussen 7 uur en 18 uur. (FOD Economie) Winkels zullen dus 24 uren open kunnen zijn, maar het principe van de wekelijkse sluitingsdag blijft gehandhaafd, met vele uitzonderingen die de algemene regel uitgehold hebben.

“Om opnieuw concurrentieel te zijn tegenover de buurlanden start nachtarbeid in de distributiesector en aanverwante sectoren (waaronder e-commerce) voortaan vanaf middernacht (24 uur) in de plaats van de huidige grens vanaf 20 uur, zonder verlies van koopkracht voor de werknemer die vandaag al actief is tussen 20u en 24u. We vereenvoudigen ook de procedures. De bestaande premies voor nachtprestaties zoals vastgelegd in Cao's in diverse sectoren en bedrijven blijven hierbij gelden.”

Er is nog werk aan de winkel om de vele vragen te beantwoorden, zoals:

- *Wat moet men verstaan onder de “distributie en aanverwante sectoren waaronder e-commerce”? Wat is het verschil met “het uitvoeren van alle logistieke en ondersteunende diensten verbonden aan de elektronische handel” waarvoor reeds een uitzondering op het verbod van nachtarbeid bestaat? ¹² Zal nachtarbeid toegelaten worden in klein- en groothandel, in de logistieke keten en in de internationale handel?*
- *Wat schuilt achter de intentie om de procedure te vereenvoudigen? Wil men afwijken van het principe dat een cao nodig is?*
- *Wat met het principe dat elk uurrooster in het arbeidsreglement moet voorkomen? Of is er een relatie met de volgende passage van het Regeerakkoord “We heffen de verplichting op om alle toepasbare uurroosters op te nemen in het arbeidsreglement indien de grenzen van de flexibiliteit daar duidelijk worden omschreven.”?*
- *Hoe zal de wetgever rekening houden met het [verdrag nummer 171](#) in 1990 gesloten in de Internationale Arbeidsorganisatie? Dat verdrag voorziet in het principe van een nachtrust van zeven uren waarvan vijf vast liggen tussen 24 uur en 5 uur. Voor uitzonderingen moet de Regering de sociale partners consulteren.*
- *De passages over de financiële gevolgen voor werknemers zijn geruststellend maar overbodig. De idee dat er een verschil zou kunnen zijn tussen werknemers die vandaag al actief zijn en de werknemers die morgen voor het eerst zullen werken tussen 20 uur en 24 uur mist elke grond. Verloren de onderhandelaars uit het oog dat de premies voor nachtwerk gebonden zijn aan uren (meestal van 22u tot 6 uur) en niet aan het wettelijk begrip nachtarbeid? Zagen ze niet in dat de wetgever nog nooit is tussengekomen in conventionele premies? En waarom tekenen zij op dat de garantie beperkt is tot de sectorale cao's? Quid met de ondernemingsakkoorden?*

Ongetwijfeld zijn er nog meer vragen die juristen zullen opwerpen. We zijn zeker dat de wetgever voordeel zal halen uit het voorafgaande advies van de Nationale Arbeidsraad. Die kan zelfs de kans grijpen om een vereenvoudiging van de arbeidsduurreglementering voor te stellen.

Volgende week fileren we het plan om het bedrag van de maaltijdcheques te verhogen.

¹² Artikel 36, 22° arbeidswet.

DE OPWARMING VAN HET SOCIAAL OVERLEG

Er is grote ongerustheid over de intentie van de Arizona-regering om het sociaal overleg au serieux te nemen om hervormingen door te voeren. Een bezorgdheid die vooral de vakbonden uitdrukken. “Het enige waarover zowel vakbonden als werkgevers het eens zijn, is dat zonder akkoorden het sociaal overleg geen enkele impact heeft. Maar eenvoudig zal het niet zijn.” ([DS](#)) Het eerste overleg op 12 februari tussen de sociale gesprekspartners en de premier De Wever en zijn vicepremiers geeft hoop. Zowel werkgevers als vakbonden konden het open en constructief gesprek waarderen. ([HLN](#), [RTBF](#)) Maar toch ...

Daags nadien, op **donderdag 13 februari**, waren ze volgens de politie met 60.000 om in Brussel te betogen. De politie moest tussenkomen bij enkele heethoofden om de openbare orde te herstellen aan de hoofdzetel van MR en Les Engagés. De vluchten vanop Zaventem en Charleroi werden geannuleerd.

De algemene staking van ACV en ABVV zal plaats vinden op **maandag 31 maart**, als startpunt van een marathon van protest. ACLVB houdt de boot af omdat (1) er positieve elementen in de Regeerverklaring te vinden zijn, (2) het eerste gesprek van de Groep van Tien en de Regering sereen verliep en (3) de malaise in de industrie. ([De Tijd](#))

Commentaar

Het succes volgens de vakbonden is een relatief succes als men vergelijkt met de betoging van 6 november 2014 tegen de maatregelen van de Regering Michel I. Toen kwamen 120.000 mensen op straat. Deze betoging werd gevolgd door een nationale staking op 15 november 2014.

OPENBARE DIENSTEN

DEFENSIE

Minister Franken wil met de vakbonden tot een sociaal plan komen voor de militairen, met het oog op de pensioenmaatregelen van de federale regering. ([BRUZZ](#))

NMBS

Spoorvakbond OVS kondigde een staking van negen dagen aan, van vrijdag 21 februari om 22 uur tot zondag 2 maart om 22 uur zonder te wachten op een overleg met de Regering. Om zijn stakingskas niet meteen uit te putten heeft OVS zijn leden geroepen om de beurt

gedurende drie dagen te staken. Dit heet een estafettestaking (in het Frans “grève tournante”).

De staking uitgeroepen door **ASTB** zal “beperkt” zijn tot vijf dagen van 23 februari tot 28 februari.

Na een ontmoeting met de nieuwe minister van Mobiliteit Jean-Luc Crucke hebben **ABVV-Spoor en ACV Transcom** twee actiedagen aangekondigd per maand tot de maand juli. Op de nationale staking van 31 maart zullen de treinen niet rijden.

VSOA-Spoor doet niet mee met de staking.

Dit is een staking “tegen de pensioenhervorming en voor het personeel” en naar verluidt ook “voor de reizigers” omdat de Regering minder rendabele treinen en kleine treinstations wil afschaffen.

Noot

De syndicale wereld binnen het Belgisch spoor is bijzonder ingewikkeld. De NMBS erkent drie soorten vakbonden. ([ARPS](#))

De representatieve syndicale organisaties zijn in theorie de drie interprofessionele vakbonden ACV, ABVV en ACLVB en de vakorganisaties die aangesloten zijn of deel uitmaken van deze drie vakbonden zoals ACOD Spoor en ACV Transcom en VSOA,

De erkende syndicale organisaties zijn de representatieve syndicale organisaties die minstens 10 procent van het personeelsbestand verenigt, d.i. ACOD Spoor en ACV Transcom.

Tot slot heb je aangenomen organisaties, m.n. OVS en ASTB die categoriale vakbonden zijn die de belangen van de beoefenaars van een bepaald beroep verdedigen.

[OVS](#) is een onafhankelijke vakbond voor het (overwegend Waals) spoorwegpersoneel. [ASTB](#) is een syndicaat van ongeveer 500 treinbestuurders en rangeerders en is niet vertegenwoordigd in de paritaire overlegorganen.

De erkende en representatieve syndicale organisaties zetelen in de Nationale Paritaire Commissie en nemen deel aan onderhandelingen.

Bij de [sociale verkiezingen van 2018](#) behaalden ABVV en ACV 92 procent van de stemmen, OVS 8 procent. Helaas zijn er geen openbare gegevens beschikbaar over het exacte aantal leden en zijn de resultaten van de sociale verkiezingen 2024 onvindbaar op het internet.

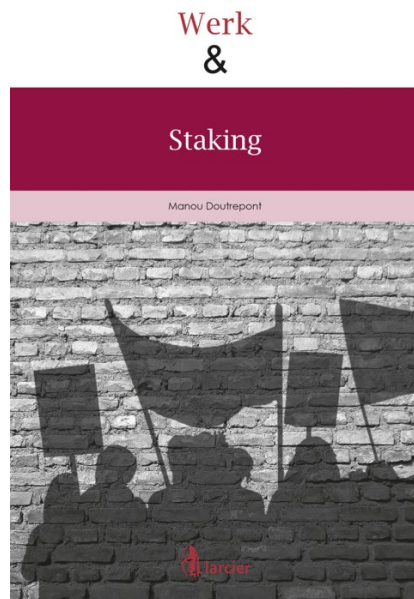
Om maar te zeggen dat twee minuscule gilden het lef hebben hun stakingsrecht te misbruiken om gedurende negen dagen

het leven zuur te maken van 340.000 pendelaars. In het ergste geval zullen die tot aan de vakantie gedurende 20 dagen ofwel de wagen nemen ofwel thuis werken ofwel vakantiedagen opnemen.

Dit is geen waarschuwing meer maar puur machtsvertoon tegen de Regering. De kakofonie verbergt de machtsstrijd tussen de vakbonden. De verwarring bemoeilijkt de zoektocht naar een compromis. De onbesuisdheid doen een verborgen agenda vrezen.

De situatie zet het [wetsvoorstel](#) om de gewaarborgde dienstverlening i.g.v. staking van het personeel van de spoorwegen in een bijzonder daglicht.

Deze ontsporing roept stemmen op om rechters toe te laten tussen te komen in disproportionele stakingen, zoals in Nederland rechters uitzonderlijk maar op eenzijdig verzoekschrift buitensporige stakingen kunnen verbieden.

BPOST

De stakingsacties in Wallonië omwille van de werkorganisatie zijn uitgebreid naar Brussel en Vlaams Brabant. Stakingsposten blokkeren de sorteercentra van Brussel, Awans (bij Luik) en Fleurus (bij Charleroi) ([RTL](#)) De verzoeningsvergadering van vrijdag 14 februari leverde geen akkoord op. 800000 pakjes liggen te wachten om opgestuurd te worden. ([HLN](#)) De directie ging naar de rechter om de blokkerende stakingsposten te laten opheffen. Werkwilligen kunnen aan het werk

maar de staking is niet voorbij. Vakbonden zijn van plan om verzet aan te tekenen tegen het bevelschrift en zullen opnieuw blokkades optrekken (alle media)

Commentaar

Vakbonden hebben zich verbonden om de wet na te leven (artikel 4 cao nummer 5. Zij genieten de voordelen van de rechtstaat. Hoe leggen ze uit dat ze rechtspraak blijven negeren en dat ze niet kunnen erkennen dat blokkerende stakingsposten niet behoren tot het stakingsrecht en onrechtmatig zijn?

AFVALOPHALING

De afvalophalers van intercommunale **Interza** legden zonder aanzegging het werk neer en bekwamen van de directie bijkomende aanwervingen. ([VRT](#))

SYNDICALE PREMIE

Parlementsleden Vincent Van Quickenborne en Alexia Bertrand dienden een [wetsvoorstel](#) in met het oog op het belastbaar maken van de vakbondspremies.

TIJDSREGISTRATIE

Tijdsregistratie is een onderwerp van sociaal overleg, zowel op interprofessioneel niveau (eventueel advies van de NAR) als op ondernemingsniveau (arbeidsreglement). Daarom vestigen we de aandacht op het recent **Loredas-arrest** van het Hof van Justitie. Het Hof herhaalt duidelijk de verplichting tot invoering van een systeem voor de registratie van de arbeidstijden van werknemers. Het valt nog af te wachten of en hoe de Belgische wetgever of de sociale partners hiermee aan de slag zullen gaan. ([Arbeidsrechtjournaal](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Carrefour overweegt een onderhandeling met de vakbonden te starten rond de opening van de winkels op zondagmorgen. ([De Tijd](#))

Het sociaal plan voor 124 werknemers die ontslagen worden bij **Cisco** is goedgekeurd. Ook bij **Agfa** en **Umicore** sloten directie en vakbonden akkoorden i.k.v. een herstructurering.

Bank **BNP Paribas** kwam in het nieuws omdat een stakingsdreiging in de lucht hangt omwille van de outsourcingsplannen. ([De Tijd](#))

Werknemers van onderaannemers van Audi Brussels, **Rhenus Automotive** en **Imperial Logistics**, eisen een gelijkaardig sociaal plan als de werknemers van Audi zelf. ([DS](#))

EUROPA

NEDERLAND

Op de containerterminal van **Hutchison Delta 2** op de Maasvlakte brak zondagavond 9 februari een wilde staking uit omdat financiële garanties voor een ontslagregeling in de nieuwe cao ontbreken. ([Rijnmond](#))

Het intern conflict binnen vakbond **FNV** geraakt niet opgelost. Honderden medewerkers legden op maandag 17 februari het werk neer tegen de structurele misstanden en grensoverschrijdend gedrag. ([FNV](#))

FRANKRIJK

Op experimentele basis en voor een periode van vijf jaar (2025-2030), moeten KMO-werkgevers een **winstdelingsregeling** opzetten. Wanneer ze een positieve netto fiscale winst behalen gelijk aan ten minste 1% van de omzet gedurende drie opeenvolgende jaren moeten ze de winst verdelen in de ene of andere vorm, m.n. (1) een winstdelingsovereenkomst of (2) een bijdrage aan een spaarplan voor werknemers of (3) een waardedelende bonus. ([economie.gouv.fr](#))

De **Franse dokkers** voeren sinds begin dit jaar actie tegen de pensioenhervorming. Vakbond CGT organiseert een paternosterstaking, nl. vier uren staking 's morgens gedurende twee of drie dagen per week. Een tweede 48-urenstaking dit jaar is voorzien op 26 en 27 februari. ([Le Marin](#))

Tussen 11 en 28 februari wordt het **streekvervoer te Rouen** gestoord door een staking voor betere werkomstandigheden. ([cestlagreve](#))

Op zoek naar een opleiding in sociale relaties?

(Klik op de foto)

BELGIË

FEDERAAL BEGEERAKKOORD

Het [federaal regeerakkoord van 31 januari](#) bevat een aantal uitdrukkelijke en impliciete verwijzingen naar het sociaal overleg op diverse niveaus. Hieronder een helikopterzicht.

In het algemeen worden de sociale partners uitgenodigd om partner te zijn in de hervormingsagenda. Maar daar wordt wel aan toegevoegd dat de finale verantwoordelijkheid bij de regering ligt.

Meer specifiek wordt de rol van de sociale partners aangekaart bij het bepalen van de uitkeringsnorm, de activering (samen met de deelstaten), de omvorming van het opleidingsrecht, de invoering van een familiekrediet (sic), de loonvorming na 2026, de mogelijke annualisering van de arbeidstijd, de verdere eenmaking arbeiders-bedienden, het invoeren van een uitzendcontract van onbepaalde duur, de vermindering van het aantal paritaire comités, de versterking van de sectorale aanvullende pensioenen, de verhoging van de waarde van de maaltijdcheques en de herziening van het herenakkoord over de stakingen.

Enkel voor dit laatste wordt expliciet gesteld dat de regering het akkoord zal honoreren.

Het regeerakkoord vermeldt uitdrukkelijk dat de kostprijs van akkoorden niet naar belastingbetaler mag vloeien en dat sociale afspraken moeten inpasbaar zijn in het begrotingstraject.

Daarnaast zijn er ook tal van punten waar niet wordt verwezen naar mogelijk sociaal overleg, zelfs voor ingrepen die ingaan tegen het bestaande paritair kader. Voorbeelden zijn het einde van eindeloopbaanstelsels, de regels inzake nachtarbeid, het beheer van de Hulpkas inzake werkloosheid en de wijziging van het ontslagrecht.

In de komende weken zullen we enkele beleidspunten die rechtstreeks verband houden met het sociaal overleg apart fileren.

FEDERALE MINISTER VAN WERK

De heer David Clarinval (°1976) is aangesteld als minister van werk, economie en landbouw. Hij is tevens vice-eersteminister. ([Belgium.be](#))

Commentaar

We hebben een liberale minister van werk. Dat is de eerste keer in meer dan 100 jaar. In 1921 bekleedde de liberaal Ernest

*Mahaim de post van minister van Nijverheid en Arbeid...
gedurende nog geen twee maanden. ([Wikipedia](#))*

Zijn eerste interview is te zien op de website van [L'Avenir](#).

INTERPROFESSIONEEL OVERLEG

De Groep van Tien vroeg de **Centrale raad voor het Bedrijfsleven** inzicht te krijgen in de cijfers over de beschikbare onderhandelingsmarge voor de jaren 2025 en 2026. Die cijfers laten geen ruimte zien voor loonsverhogingen boven de automatische indexering van de lonen. Zoals de wet op de loonnorm het oplegt komt de CRB tot dit besluit door het verschil te berekenen tussen de loonkostenverhogingen in de buurlanden en de verwachte inflatie in België. (Pers van 4 januari) Vakbonden reageren negatief op dit nieuws en herhalen hun vraag de bestaande loonnormwet af te schaffen. (O.a. [ACLVB](#)) De werkgeversorganisaties wijzen er op dat de automatische loonindexering alle marge heeft opgebruikt.

Noot

De sociale gesprekspartners gaan die cijfers nog kritisch bekijken voor de officiële publicatie van het technisch verslag op 19 februari.

SECTORAAL OVERLEG

De **FOD WASO** heeft zopas zijn [rapport over de resultaten van het sectoraal overleg 2023-2024](#) gepubliceerd. Dit rapport geeft een goed beeld van de intensiteit en de kwaliteit van het sectoraal overleg tijdens die periode. Het gaat dieper in op de inhoud van de sectorale cao's waarbij koopkrachtpremie, SWT (ex brugpensioen) en opleidingsrechten de hoofdthema's zijn. Het bevat een interessante actuele omschrijving van het complexe landschap van de paritaire comités (PC). Met 40 % van de 162 paritaire comités en subcomités dekt men 90 % van de tewerkstelling. Dat overzicht bevestigt dat er zeer veel kleine PC's zijn, onder meer 30 PC's onder de 500 werknemers. De dienst volgt de initiatieven inzake hervorming van het PC landschap op de voet en verwijst daarbij naar de spiegel-comités arbeiders - bedienden in verschillende sectoren.

ONDERNEMINGSOVERLEG

Bij **AB InBev Hoegaarden** vond een staking zonder aanzegging plaats gedurende 2 dagen omdat een personeelslid na 35 jaar dienst werd ontslagen. Zonder succes. ([Leuven actueel](#))

OPENBARE DIENSTEN

De staking vorige week begonnen in **acht postcentra in Wallonië** neemt uitbreiding. Het overleg van vrijdag 7 februari heeft geen oplossing gebracht en de staking duurt verder. (Cf. weekbericht 2025/5 en [Sudinfo](#))

NATIONALE ACTIE 13 FEBRUARI

Zoals aangekondigd zullen de vakbonden op **13 februari** in Brussel betogen tegen de Europese bezuinigingsmaatregelen en het regeringsbeleid (cf. weekoverzicht 4). Werknemers kunnen staken om deel te nemen aan de betoging. Onder meer het tram- en busvervoer zal worden verstoord, net zoals het luchtvaartverkeer. De spoorwegen staken bewust niet op die datum maar denken aan latere stakingsacties tegen de pensioenplannen. Het ABVV kondigt daarenboven een algemene staking aan tegen de regeringsmaatregelen, zonder evenwel een datum of termijn op te geven. De andere bonden houden voorlopig de boot af (dagelijkse pers)

Commentaar

In een video legt Sofie Claes, cofounder van Social Dialogue Network, uit wat werkgevers moeten weten over deze betoging. Te bekijken op [LinkedIn](#).

EUROPA

NEDERLAND

Dinsdag 4 februari zijn de stakingen in de **Motorvoertuigen-en Tweewielerbedrijven** begonnen. Honderden werknemers hebben vorige week in de regio Groningen en regio Rotterdam het werk neergelegd voor loonsverhoging van 7 procent. Werkgevers hebben 2,3 procent voorgesteld. ([FNV](#))

Het rommelt binnen vakbond **FNV** zelf. De medewerkers maken zich grote zorgen over de sociale veiligheid binnen de vakbond door gebrek aan transparantie en belangenverstrengeling. Zij zetten het voltallig

bestuur onder druk om af te treden en bereiden acties voor. Een ledenvergadering vond plaats op maandag 10 2. ([FNV](#)) Op het moment van de redactie van deze tekst was nog niet gekend wat de uitkomst van die vergadering was.

Albert Heijn is van plan zijn distributiecentrum Hoorn te sluiten. Naar zeggen van FNV weigert de werkgever een sociaal plan te onderhandelen en boycot het sociaal overleg. ([FNV](#))

DUITSLAND

Bij de **Deutsche Post** (170.000 werknemers) vonden op verschillende plaatsen ‘warnstreiks’ plaats om druk te zetten op de lopende onderhandelingen. Vakbond Verdi vraagt een loonsverhoging van 7 % en drie bijkomende verlofdagen, plus eentje voor de Verdi leden. ([SWR](#) en [Verdi](#))

AUTOMOTIVE

EU-President von der Leyen heeft belangrijke Europese marktleiders, sociale partners en belanghebbenden bijeengeroepen voor de lancering van de strategische dialoog over de toekomst van de Europese auto-industrie. ([EC Europa](#))

ELDERS IN DE WERELD

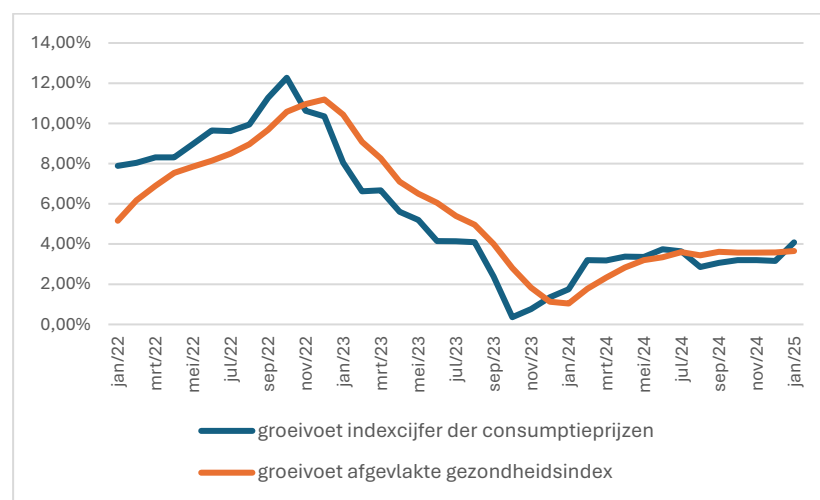
In **Brazilië** staakt de federale belastingdienst ter ondersteuning van looneisen. Hierdoor worden de inkomsten gegenereerd door middel van belastingschikkingen, meer dan 14,6 mia reals (2,6 miljard dollar), geblokkeerd zijn ([Reuters](#))

Vakbonden van **Marokko** organiseerden een staking op 5 en 6 februari uit protest tegen het overheidsbeleid dat de rechten van werknemers en de koopkracht aantast. (Cf. weekbericht 2025/4) ([IndustriAll](#))

BELGIË

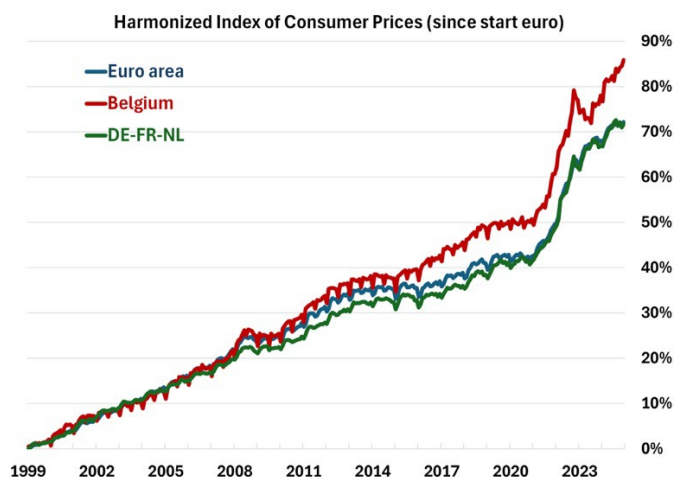
INFLATIE

In januari gaat de inflatie van 3,16% naar 4,08%. De consumptieprijsindex stijgt met 1,39%. De inflatie o.b.v. de gezondheidsindex stijgt van 3,24% naar 4,09%. De inflatie op basis van de afgevlakte gezondheidsindex bedraagt 3,65%. ([Statbel](#))

Noot

[Gert Peersman](#), professor economie UGent, trekt de aandacht op het feit dat sinds de invoering van de euro de inflatie in België met 14 procentpunt meer is gestegen dan elders in Europa. De opstoot in 2015, het jaar van de indexsprong en de Tax shift, valt op.

INTERPROFESSIONEEL - IN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

Op 28 januari heeft de Nationale Arbeidsraad advies uitgebracht met een evaluatie over het **minimumloon** en de afgesproken verhogingsmechanismen in 2022 en 2024. De Raad concludeert dat het compensatiemechanisme voor werkgevers zijn doel heeft bereikt zoals voorgesteld door de sociale partners en bevestigt daarbij de sleutelrol van het sociaal overleg media-cnt-nar@cnt-nar.be

COLLECTIEVE ACTIES – BETOGINGEN

Op 5 februari 2025 voeren de Belgische vakbonden samen met de Europese vakbondsfederatie IndustriALL, een actie "gericht op de noodzaak van een sterk en duurzaam industriebeleid in Europa".
([ABVV](#))

En de Politievakbonden hebben donderdag 30 januari actie gevoerd tegen de maatregelen uit de toenmalige supernota wat verkeershinder opleverde. Na de betoging dinsdag 28 januari van een dertigduizend betogers uit het Franstalig onderwijs (cf. weekberichten 2025/4)

OPENBARE DIENSTEN

Staking bij **de post** in Doornik en Moeskroen uit onvrede met de nieuwe arbeidsorganisatie, minder volk dus meer werk voor de resterende (RTBF 29 1)

EUROPA

FRANKRIJK

De vakbonden van de **SNCF** roepen hun leden van de regio Occitanië op om te staken gedurende het eerste weekeinde van februari. Zij eisen

meer materiële middelen en meer mensen “om de kwaliteit van het spoorverkeer te verbeteren”. ([L’opinion](#))

Commentaar

Het is telkens een verrassing als vakbonden naar hun eigen zeggen niet opkomen voor hun eigen belangen maar voor de belangen van de gebruikers. Er zijn zeker juristen die menen dat vakbonden het stakingsrecht gebruiken waarvoor het niet bestemd is, nl. de verdediging van sociaaleconomische belangen van werknemers.

Staking van de **havenarbeiders** in de meeste havens op 30 en 31 januari op initiatief CGT tegen regeringsmaatregelen onder meer inzake pensioenleeftijd (notre temps1)

NEDERLAND

Tijdens een staking bij **Ikea** in Haarlem riep de werkgever extra personeel op om te komen werken. Vakbond FNV vindt dit asociaal t.o.v. het stakende personeel en spreekt van “ongewenste” stakingsbreking, “op het randje” van een overtreding die “absoluut niet chique” is. ([FNV](#))

Commentaar

Een staking is een krachtmeting met naleving van enkele regels. Zo geldt een verbod om stakingsbrekers in te schakelen via extern personeel. ([Compilation decisions of the CFA n°919 - ILO](#)) In België wordt zelfs verstaan dat alle reeds aanwezige uitzendkrachten naar huis gestuurd worden. ([cao 108](#)) Maar het is de werkgever niet verboden om de arbeidsorganisatie te herschikken. Chique of niet, hij kan beroep doen op eigen werkwillig personeel om het werk van de stakers te laten uitvoeren. Dit spel zal wel jarenlang sporen achterlaten onder het personeel. Dat risico bestaat altijd als de vakbonden te weinig mensen kunnen mobiliseren.

De loononderhandelingen zitten vast bij de geur- en smaakstoffenfabriek **IFF** te Tilburg. De werknemers willen een loonsverhoging van 7% en een automatische prijscompensatie (lees indexering). Daarnaast vraagt de vakbond om een regeling voor oudere werknemers, zodat zij 80% van hun uren werken, 90% van hun salaris krijgen en 100% pensioen opbouwen. ([Omroep Tilburg](#))

De onderhandelingen voor een nieuwe cao **Woondiensten** geraken niet uit het slop. Na de achterbanraadpleging door de vakbonden zijn de werkgevers aan zet om een nieuw voorstel uit te werken. ([FNV](#))

En bij **Autodealers en Garages** zal er wellicht vanaf deze week gestaakt worden bij gebrek aan akkoord tussen de vakbonden en de

brancheorganisatie BOVAG over de lonen. Bonden vragen 7 % voor een cao van 1 jaar, werkgevers hebben 2,3 % voorgesteld (ANP 1 2)

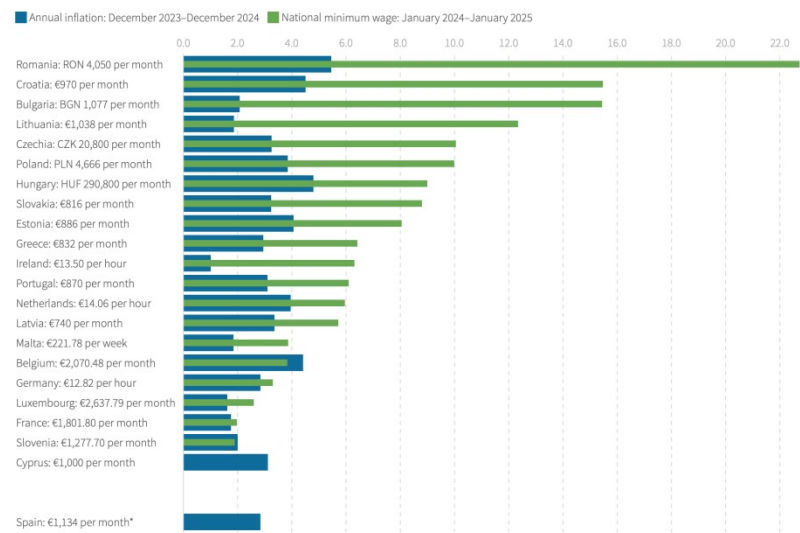
ELDERS IN DE WERELD

In **Argentinië** hebben de werknemers van het spoor dinsdag gedurende 6 uren gestaakt. De staking was aangekondigd op 21 jan ter ondersteuning van een eis voor een 10 % hoger loon om de inflatie te compenseren (HR World 30 1)

EVOLUTIE MINIMUMLONEN

[Eurofound](#) publiceerde een Europese vergelijking van de evolutie van de minimumlonen t.o.v. de inflatie.

Figure 1: Nominal changes in national minimum wages, January 2024 to January 2025, and annual inflation, December 2023 to December 2024, EU Member States (%)

INTERNATIONAL ONDERNEMINGSOVERLEG

IndustriALL Global Union, Public Services International (PSI) en **EDF Group** sloten een nieuw Global Framework Agreement (GFA) over maatschappelijk verantwoord ondernemen en milieu voor de periode 2025-2030. De GFA versterkt de verplichtingen op het gebied van werknemersrechten, sociale verantwoordelijkheid en duurzaamheid in de wereldwijde activiteiten van EDF. ([IndustriAll](#))

Towards an EU-wide
right to politically strike:
A constitutional
perspective

WEEKOVERZICHT 2025/4 VAN 21 TOT 27 JANUARI 2025

Een aftredende minister die alle soldaten die niet mogen staken betaald verlof geeft om te betogen tegen plannen van een nieuwe coalitie in vorming. Is de saga van Audi Brussel nu gedaan of niet?

NATIONAAL PROTEST

Vorige week heeft u het al kunnen lezen, op 13 februari zal in Brussel een nationale betoging plaats vinden tegen de plannen van de politieke partijen. Het verschil met de actie op 13 januari is dat er niet gestaakt zal worden bij het spoor. ([Nieuwsblad](#))

ONDERNEMINGSOVERLEG

Begin november kondigde **Les Petits Riens/Spullenhulp** een herstructureringsplan met de intentie van het ontslag van 21 werknemers van het centrum van Anderlecht aan. Daarop ging het personeel staken. Vrijdag 17 januari maakte een akkoord een einde aan het conflict. ([BRUZZ](#))

Nadat vorige week premier De Croo de partijen bij **Audi Brussels** opriep om een tandje bij te steken om tot een akkoord te komen, meldt de directie dat er geen collectief akkoord komt voor een sociaal plan. De vakbonden vinden de boodschap voorbarig en willen opnieuw aan tafel zitten. ([VRT](#)) Maandag 27 januari werd de pers ingelicht over een akkoord over een sociaal plan met extrawettelijke ontslagvergoeding, SWT-regeling, coachingprogramma's en outplacement. ([DS](#))

Onrust in de kleinhandel blijft: werknemers van **Aldi** zijn boos, die van **Cora** ongerust. ([BBTK](#))

OPENBARE DIENSTEN

De pensioenhervorming beroert ook de **militairen**. Ze willen protesteren tegen de plannen om de pensioenleeftijd te verhogen. Omdat zij niet mogen staken zouden de militairen die willen betogen een dag vrij moeten nemen. Om die reden vroeg en kreeg vakbond VSOA van de minister van Defensie Ludivine Dedonder (PS) een dag (betaalde) 'dienstonthefing' op 13 februari. Maar premier De Croo wil de maatregel tegen houden. De Commissie Landsverdediging wil een juridisch advies inwinnen of de dienstvrijstelling in overeenstemming is met (1) het verbod op staken en (2) met de bevoegdheid van de minister van een regering in lopende zaken. (Alle media)

Commentaar

Betaald verlof om te betogen. Een historische beslissing die aanleiding kan geven tot een discussie over het recht/verbod van staken voor militairen in vreedstijd. Geen beter toelichting dan die van professor Alexander De Becker op [VRT](#).

In de **gevangnissen** staakten de cipiers van zondag 22 uur tot maandag 22 uur om de onveilige werkomstandigheden aan te klagen. ([DS](#))

Op maandag 27 en dinsdag 28 januari staken de leerkrachten en het personeel van het **onderwijs van de Fédération Wallonie-Bruxelles** tegen de vergaande hervormingsplannen van de nieuwe gemeenschapsregering.. ([Le Soir](#)) Ze waren op maandag 27 januari met 30.000 om te betogen in Brussel. ([Le Soir](#))

Donderdag 23 januari ging het personeel van de **TEC Luik-Verviers** in staking zonder aanzegging na een daad van agressie tegen drie conducteurs. De actie duurde tot na het weekeinde. ([LLB](#))

Commentaar.

Hoe meer er gestaakt wordt tegen agressie op het openbaar vervoer hoe meer bewezen wordt dat stakingen geen vruchten werpen. Die zienswijze kan misschien betwist worden, so far so good. Maar waarom er eerst gestaakt wordt vooraleer vakbonden en werkgever aan tafel gaan, zonder verwittiging van de gebruikers en zonder klacht neer te leggen, is een terechte kritiek van de burgemeester van Luik. ([DH](#))

Veolia kampte vorige week met onaangekondigde staking. Het personeel van de site van Grâce-Hollogne en Herstal weigerde van vrijdag 17 tot maandag 21 januari de vuilnis op te halen in het Luikse. De vakbonden roepen als reden de slechte arbeidsomstandigheden in. De aanleiding, de druppel van verontwaardiging die de emmer van klachten over het sociaal klimaat deed overlopen, was het feit dat een chauffeur die klaagde over pijn in de borst de weg was opgegaan en tijdens de rit onwel werd en gehospitaliseerd moest worden. ([RTBF](#))

EUROPA

NEDERLAND

Vakbonden en werkgevers van de **industriële bakkerijen** (8.000 werknemers) hebben een akkoord van twee jaar gesloten met een loonsverhoging van 5 procent per 1 april 2025 en van 4,25 procent per 1 april 2026. Daarnaast komt er een *vitaliteitsregeling*, d.i. de mogelijkheid voor oudere werknemers om, twee jaar voor de [AOW](#)-

[leeftijd](#) (67 jaar) 60% te werken tegen 80% loon en pensioenopbouw gebaseerd op 100procent loon. ([FNV](#))

Commentaar

Dit is niet de eerste cao met een “vitaliteitsregeling” (wij noemen dat “landingsbanen”, een spreekwoordelijke andere framing). De cao Nederlandse Universiteiten stelt medewerkers in staat om vanaf vijf jaar voor de AOW-leeftijd de werkweek te verkorten tot vier of drie dagen met gedeeltelijke doorbetaling van het salaris en volledige pensioenopbouw. ([cao NU](#)) Een analoge regeling is afgesproken in de cao voor de ambulancezorg. ([FNV](#))

FINLAND

De onderhandelingen voor de hernieuwing van de sectorale afspraken in de industriesectoren die in oktober vorig jaar zijn opgestart lopen moeilijk. De vakbonden mikken op een loonsverhoging van 10 % over 2 jaar en zetten druk via stakingsacties die sinds januari lopen in geselecteerde bedrijven samen met een blokkering van overuren. Vakbonden van de dienstensectoren starten nu solidariteitsstakingen ter ondersteuning van industriesectoren. Het sociaal klimaat is niet zo positief rekening houdend met de recente regeringsbeslissingen ter hervorming van de arbeidsmarkt en van het sociaal overleg (eigen info; ([PAM](#)))

ELDERS IN DE WERELD

Een staking van twee maanden, dat kom je niet veel tegen. Het is wel het geval van het winkelpersoneel van **boekhandel Renaud-Bray in Quebec**. Zij staken voor een nieuw loongebouw. ([journal de Quebec](#)). En het personeel van **Virgin Hotels in Las Vegas** staakte gedurende 69 dagen en bewam een loonsverhoging van 32 procent over vijf jaar. ([Toronto Star](#))

Vakbonden in **Marokko** vrezen dat het stakingsrecht en de syndicale vrijheid beknot worden. ([IndustriAll](#))

CITAAT

We waarborgen de juridische bescherming van de vakbonden voor wat betreft betogingen en stakingen onder stakingsaanzegging, zodat ze hun historische rol kunnen blijven spelen. (Federaal regeerakkoord van Open VLD, MR, CD&V, PS, sp.a, Ecolo en Groen van 2020.)

De actualiteit van deze week bevestigt de belangrijke rol van de Europese rechterlijke macht in de handhaving van sociale rechten. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens stelt dat er grenzen zijn aan het recht op staken en betogen. Het Europees Hof van Justitie zal zich moeten uitspreken over de rechtsgeldigheid van de richtlijn betreffende de minimumlonen.

BELGIË

NATIONALE ACTIES

Op **13 februari** staat een nieuwe nationale betoging gepland in Brussel. Mogelijk volgt daarna zelfs een nationale staking. (Alle media)

SECTORAAL OVERLEG

Weinig paritaire comités krijgen zoveel aandacht van de pers als dat van de **dienstencheques**. Nadat het conflict van de eindejaarspremie en syndicale premie opgelost werd komt de onderhandeling over de loonsverhoging in het voetlicht. De Vlaamse regering verhoogde de subsidie van de dienstencheques met één euro op voorwaarde dat de verhoging naar de poetshulpen gaat.

Vakbonden en werkgeversfederatie Federgon komen tot geen akkoord. De eerste reden is de discussie over het bedrag. Vakbonden willen het uurloon met 1 euro verhogen wat de loonkosten doet stijgen met 1,7 euro. Werkgevers willen de loonkostenstijging beperken tot 1 euro in de een of andere vorm. ([GVA](#))

De tweede reden is de samenloop van een regionale subsidie met een federale loononderhandeling. Elke regio kent zijn eigen subsidiemodaliteiten die onverzoenbaar zijn met nationale loonafspraken. Regionale afspraken zijn op hun beurt onverzoenbaar met de ideologische strekking van vakbonden en praktische bezwaren van werkgevers. (Eigen info)

Commentaar.

Het is technisch gezien perfect mogelijk loonafspraken te maken in functie van de regio van tewerkstelling. De sector van de dienstencheques kan inspiratie vinden in de splitsing van het sectoraal overleg van de gezondheidszorg in regionale paritaire comités.

ONDERNEMINGSOVERLEG

De patsituatie bij **Audi Brussels** is genoeg gekend. Samen met de federale minister van werk Dermagne heeft premier De Croo een brief gericht tot de hoofdonderhandelaars. Zij drukken de hoop uit dat de partijen een extra inspanning doen om een sociaal plan uit te werken. ([De Tijd](#))

Commentaar

Het is gissen naar de reden, het moment en het effect van het initiatief van de twee ministers van een regering in lopende zaken.

Na de aankondiging van het aankomend faillissement van **Lunch Garden** ging het personeel van meerdere restaurants vrijdag 17 januari en zaterdag 18 januari in staking. ([RTBF](#)) Maandag 20 januari viel het verdict: faillissement van Lunch Garden, en de dertiende maand 2024 en de prestaties van januari worden niet betaald. Investeringsfonds CIM neemt 42 restaurants over van de 61 met slechts de helft van het personeel. ([RTL](#))

De staking van werknemers van de site in de Antwerpse vestiging van landbouwmachineproducent **CNH** duurde vijf dagen vooraleer vakbonden en werkgever een akkoord bereikten. Zij protesteerden met een blokkerende stakingspost tegen het feit dat hun collega's van de West-Vlaamse vestiging te Zedelgem een hogere premie krijgen. (HLN)

OPENBARE DIENSTEN

Na een nieuw geval van agressie in Haren hebben de vakbonden van het **gevangenispersoneel** een aanzegging ingediend voor een 24 urenstaking in alle penitentiaire inrichtingen vanaf 26 januari om 22 uur. ([BRUZZ](#))

EUROPA

RICHTLIJN MINIMUMLOON

[Richtlijn \(EU\) 2022/2041 van 19 oktober 2022](#) betreffende toereikende **minimumlonen** in de Europese Unie kadert maatregelen die de lidstaten moeten nemen om de dekkingsgraad van collectieve loononderhandelingen te vergroten en voorziet in procedures voor de vaststelling van toereikende wettelijke minimumlonen. Denemarken en Zweden betwisten de bevoegdheid van de EU om in deze materie regels uit te vaardigen. Dat is ook de opinie van de advocaat generaal bij het

Europees Hof voor Justitie ([ENR](#)) zeer tegen de zin in van de Europese vakbond ([UNI](#))¹³

SECTORAAL OVERLEG VOOR UITZENDARBEID

De EU sociale partners voor **uitzendarbeid** zijn het eens geworden over een programma 2025-2027. ([IRShare](#))

NEDERLAND

Er komt een estafettestaking van docenten, onderzoekers en andere medewerkers in het **hoger onderwijs** uit protest tegen de bezuinigingen van de regering. ([AOB](#))

De werknemers van de **apotheken** waren van plan hun actie verder te zetten met regionale stakingen tussen 20 en 24 januari. ([Het Parool](#)) Vakbonden CNV en FNV staken de acties en blazen de stakingen af en zien een uitweg via bemiddeling. ([RTL](#))

FRANKRIJK

De nieuwe premier François Bayrou en de sociale partners zijn begonnen aan een tripartite onderhandeling over de **hervorming van de pensioenen**. ([Le Monde](#)) Dat is nieuws omdat in 2023 president Macron het oordeelde dat het overleg met verkrampde apparaten (sic) niet nodig was. ([Le Monde](#)) Het is belangrijk omwille van de politieke instabiliteit van het land. Het is opmerkelijk omdat het een antwoord is van de regering op de gezamenlijke [oproep van 5 vakbonden en 2 werkgeversorganisaties](#) tot dialoog. ([Négociation collective](#)).

Bij het uitspitten van het internet ontdekten we stakingen bij **Thales** voor loonsverhogingen, bij het **ziekenhuis van Auch** voor meer tewerkstelling, bij **Arkema** voor de nationalisatie van de fabriek van Jarrie en bij de fabriek **PPG** tegen de sluiting van de site van Genlis. ([Révolution Permanente](#))

ELDERS IN DE WERELD

INTERNATIONAAL ONDERNEMINGSOVERLEG

Druppelswijs krijgen we berichten binnen over akkoorden tussen multinationals en internationale vakbonden. Twee voorbeelden. Zowel bij **Inditex** (161.000 werknemers) als bij **Lipton Teas and Infusions** (17.000 werknemers) geldt nu een gemeenschappelijke verklaring tegen geweld tegen vrouwen en onaanvaardbaar gedrag. ([IRShare](#))

¹³ Voor uitvoerig commentaar zie [IR Notes](#)

GRENZEN VAN HET RECHT OP COLLECTIEVE ACTIES

Op 19 oktober 2015, een dag van nationale staking tegen de maatregelen van de regering-Michel, blokkeerden 300 demonstranten het viaduct van Cheratte bij Luik op de autosnelweg A3/E40. Die veroorzaakte een file van 400 km. De rechtbank van eerste aanleg veroordeelde in 2020 16 ABVV vakbondsmilitanten tot 15 dagen voorwaardelijke gevangenisstraf en boetes wegens kwaadwillig belemmeren van het verkeer. De rechter oordeelde dat het stakingsrecht geen rechtvaardiging is voor misdrijven. Het Hof van Beroep bekrachtigde het vonnis in 2021. Het Hof van Cassatie zag in 2022 geen graven in de veroordeling. Net zoals het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Het Hof oordeelde in een uitvoerig arrest dat de Belgische rechter zijn beslissing voldoende gemotiveerd heeft en dat er geen sprake is van inbreuk op de vrijheid van vergadering of vereniging. ([Arrest 16 januari 2025](#))

Commentaar

Vier onafhankelijke rechtbanken oordeelden dat het buitensporig lamleggen van het verkeer op de openbare weg indruist tegen de grenzen van het recht op staken en betogen. Wat er gebeurde op de viaduct te Cheratte was een brug te ver. Acties die de openbare orde verstoren of gevaar opleveren voor derden vallen niet binnen het kader van wettige collectieve acties. De actievoerders kunnen strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

De rechtspraak bevestigt dat de ordehandhaver de organisatoren van blokkades verantwoordelijk kan stellen. Vakbondsleiders, landbouwers en vrachtautobestuurders in heel Europa zijn gewaarschuwd. De rechters hebben een middel in handen om een evenwicht te zoeken tussen legitiem protest en maatschappelijke schade.

Op die manier neemt de overheid haar verantwoordelijkheid om een sociaal klimaat te behouden waarin het recht de overhand heeft.

Van elke burger zou men verwachten dat die zich neerlegt bij de wijsheid van de rechters. Dat geldt ook voor vakbonden. Volgens de internationale principes zijn zij verplicht zich te houden aan de wetten van het land, zolang de wetgeving de syndicale vrijheid niet beperkt. ([Verdrag nummer 87](#) van de Internationale Arbeidsorganisatie) Die burgerlijke gehoorzaamheid is de evidente tegenprestatie voor de wettelijke erkenning van vakbonden in een democratie.

Het [ABVV](#) heeft daar moeite mee en beschouwt deze unanieme rechtspraak als een ernstige beperking van het recht op betogen door het criminaliseren van dit recht. Die reactie mag door sommigen gezien worden als fiere strijdvaardigheid voor erkenning van de absolute vrijheid van collectieve acties. Anderen bekijken het tafereel als eenzame koppigheid, ongepaste ontkenning van de grenzen van het recht op collectieve acties en ondemocratische pretentie dat vakbonden boven de wet staan.

Wil ABVV de situatie veranderen dan heeft het twee opties: of een politieke strijd voeren voor de aanpassing van het strafrecht of verder procederen, bv. door een klacht in te dienen bij de Internationale Arbeidsorganisatie wegens schending van de vakbondsvrijheid door de Belgische en Europese rechters.

DERTIEN JANUARI

Maandag 13 januari is de tweede **nationale actiedag** opgezet door de vakbonden. Ze willen de politieke partijen verwittigen dat ze niet aanvaarden dat besparingsmaatregelen hun rechten aantasten zonder evenwichtige inspanningen van iedereen. Deze maand willen ze, voordat een regeerprogramma vast staat het signaal geven dat politici zonder overleg moeten afblijven van (bevoorrechte) pensioenrechten. Uitzonderlijk hebben de vakbonden van de **NMBS** en de **MIVB** hun leden uitgenodigd om de dag van de manifestatie ook te staken. Betogers konden dus niet rekenen op het openbaar vervoer om naar Brussel te gaan omdat 2 op de 3 IC treinen niet reden. 40 procent van de geplande vluchten op **Brussels Airport** is geannuleerd. Er vertrokken geen vluchten meer vanop de **luchthaven van Charleroi** omdat het veiligheidspersoneel het werk neerlegde.

Volgens de Christelijke Onderwijscentrale staakten 34.000 Vlaamse **leerkrachten**. 25.000 onder hen betoogden in Brussel op een totaal van 30.000.

Deze actie was bewust geen breed machtsvertoon. Maar als de plannen van de coalitie in vorming niet veranderen volgt een algemene staking. Op 13 februari staat de actiedag in het teken van de openbare diensten. (Alle nationale media)

Commentaar

Over de syndicale strategie om preventief te staken tegen een politiek programma dat nog niet bestaat van een regering die nog gevormd moet worden wordt veel commentaar gegeven in de media. De commentatoren hebben elk hun mening over de effectiviteit, de geloofwaardigheid van de vakbonden, de voorrechten van bepaalde beroepsklassen en de onrechtstreekse schade bij de burgers. Stan De Spiegelaere, onderzoeker aan de Europese vakbond UNI en professor sociaal overleg aan de UGent, vat dat allemaal samen in enkele minuten tijd. ([VRT](#)).

De bekendgemaakte cijfers roepen vragen op en zaaien verwarring.

- *In de pers, ook in de Franstalige pers, was er alleen sprake van de cijfers van de Vlaamse leerkrachten, niet van de Franstalige leerkrachten.*

- *Van de 211.000 Vlaamse leerkrachten hebben 34.000 gestaakt wat een mobilisatiegraad betekent van 16 procent. 25.000 betogers betekent 12 procent. Historisch zeggen de vakbonden. Misschien, maar indrukwekkend? De vraag zal door de politici beantwoord worden.*
- *Er zouden 30.000 betogers geweest zijn. Buiten de 25.000 Vlaamse leerkrachten zijn er nog 5.000 betogers uit alle hoeken van het land en van alle beroepen, waaronder de bedienden van de vakbonden zelf, naar Brussel afgezakt zijn.*

OPENBARE DIENSTEN

Het personeel van het **OCMW van Anderlecht** legde maandag 6 januari het werk neer uit protest tegen te hoge werkdruk en het uitblijven van reactie van de directie. ([VRT](#))

IN EUROPA

NEDERLAND

Vrijwel alle **apotheken** bleven dicht op donderdag 9 en vrijdag 10 januari voor een loonsverhoging van 6 procent. ([AD](#))

FRANKRIJK

De Franse werknemers hebben meer dan vroeger een positief beeld van het sociaal overleg en verklaren meer vertrouwen te hebben in de vakbonden. Dat blijkt uit een jaarlijkse enquête. ([Clés du social](#))

LUXEMBURG

De pensioenrechten van ambtenaren worden op de korrel genomen. ([RTL](#))

ELDERS IN DE WERELD

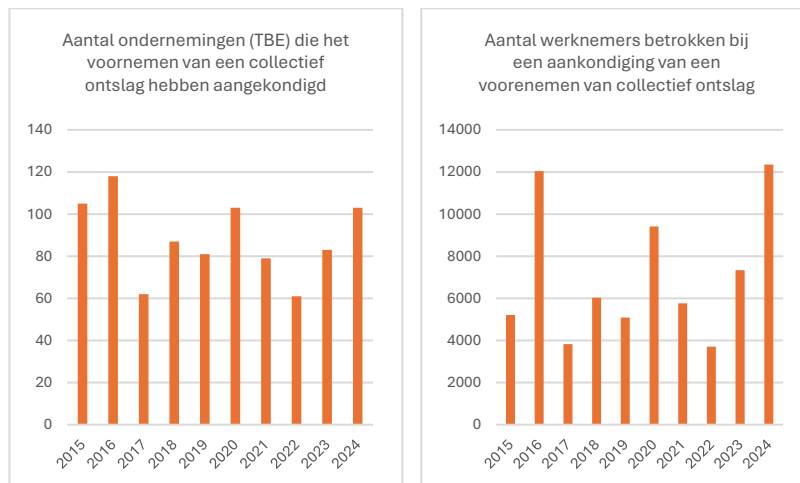
VS

De vakbond van de Amerikaanse **havenarbeiders** sloot een deal met de werkgevers, waardoor een staking werd afgewend die de scheepvaart had kunnen verlammen. Deze overeenkomst biedt

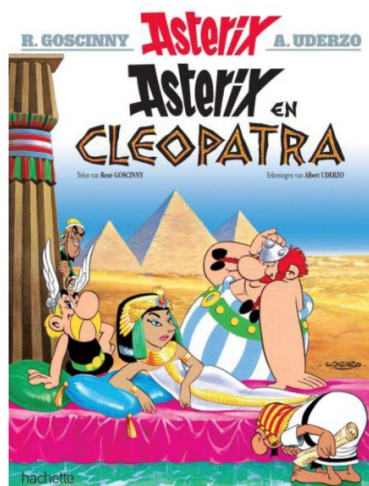
werkzekerheid en stelt een kader vast voor het implementeren van technologieën die meer banen zullen creëren en tegelijkertijd de havens aan de oost- en Golfkust zullen moderniseren. ([Business Insider](#))

CIJFERS

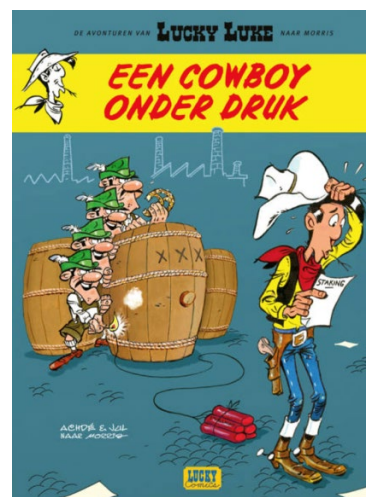
Een blik op de onderstaande grafieken m.b.t. de collectieve ontslagen hoeft weinig commentaar.

BOEKENWIJSHEID: STAKINGEN IN STRIPVERHALEN

Goscinny en Uderzo moeten het geweten hebben. De eerste staking uit de geschiedenis vond plaats in het oude Egypte. Niet in de tijd van Cleopatra maar in 1166 voor Christus. De bouwvakkers van de piramides legden hun werk neer voor beter loon. ([Wikipedia](#))

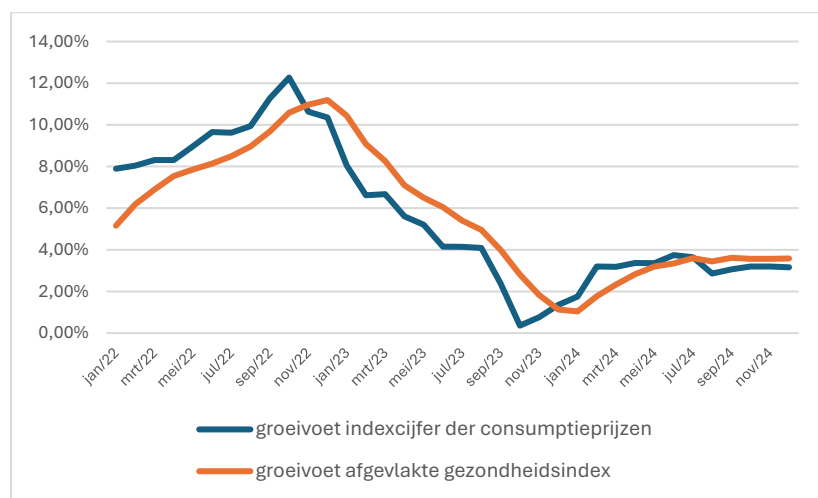
Voor de laatste strip over de avonturen van Lucky Luke vonden de erfgenamen van Morris allicht inspiratie in de staking van de arbeiders van de brouwerijen in 1855 in Milwaukee. (Chatgpt)

WEEKOVERZICHT 2025/1 VAN 24 DECEMBER 2024 TOT 6 JANUARI 2025

BELGIË

INFLATIE

De **inflatie** gaat in december van 3,20% naar 3,16%. De **consumptieprijsindex** stijgt deze maand met 0,40%. De inflatie op basis van de **gezondheidsindex** daalt van 3,63% naar 3,24%. Ook inflatie van de **afgevlakte gezondheidsindex** stijgt van 3,57% naar 3,58%. ([Statbel](#))

SECTORAAL OVERLEG

De sociale partners in het paritair comité voor de **dienstenchequesector** (pc 322.01) hebben op 23 december 2024 een cao gesloten om de bestaande afspraken inzake de eindejaarspremie en de syndicale premie voor onbepaalde duur te hernieuwen. Een jaar geleden had de werkgeversorganisatie Federgon de cao over deze onderwerpen opgezegd. Dat leidde tot hoog oplopende spanningen, die de sociale gesprekspartners nu bijgelegd hebben om het sectoraal overleg te normaliseren. ([Federgon](#))

Commentaar

Hiermee is de fundering gelegd van een sociaal overleg met een drukke agenda. De grootste uitdaging is de onderhandeling van een sectoraal kader dat drie verschillende regionale financieringsmechanismen overkoepelt.

In het kader van het Vlaams Intersectoraal Akkoord, het VIA6-akkoord, komt er een eenmalige koopkrachtversterking voor alle werknemers binnen de **Vlaamse maatwerkbedrijven**. De sociale gesprekspartners zullen de praktische invulling van de maatregel vastleggen in een sectorale cao.

Commentaar

Specialisten zijn benieuwd hoe de Vlaamse maatregel kan kloppen met de federale loonnorm (die nog moet komen).

ONDERNEMINGSOVERLEG

Het gemeenschappelijk vakbondsfront bij **Audi Brussels** heeft de werknemers van de fabriek opgeroepen om actie te voeren bij de lokale Audi-dealer van importeur D'leteren in Drogenbos. Ze stellen ook grootschalige rechtszaken in het vooruitzicht als Audi daadwerkelijk met individuele regelingen probeert een collectief sociaal plan te ontwijken. ([De Tijd](#)) De vakbondsafgevaardigden ontvingen op 24 december hun ontslagbrief. Omdat de staking bij Imperial Logistics voorbij is (zie hieronder) kan in theorie de assemblage van de auto's terug opgestart worden. ([De Tijd](#)).

De staking bij **Imperial Logistics**, een leverancier van Audi-Brussels met 295 werknemers, is sinds 3 januari voorbij. De staking was 20 november uitgebroken uit protest tegen het uitblijven van een sociaal plan. ([De Tijd](#))

Na 26 dagen staking sloten directie en vakbonden bij **LKQ**, het bedrijf achter merknamen Fource en Van Heck Interpieces, een sociaal plan dat een kader geeft aan de transitie van het bedrijf. Het aantal effectieve ontslagen ligt lager dan het aantal aangekondigde ontslagen, ontslagen werknemers krijgen een aanvullend premie en outplacement, er zijn vacatures, het bedrijf investeert in opleidingen, vakbonden staan in voor sociale vrede. ([Automotive](#))

OPENBARE DIENSTEN

De laatste (korte) staking zonder aanzegging in 2024 vond plaats bij de **afvalophaler IVBO** uit onvrede over het gebrek aan communicatie en inspraak. ([Focus-WTV](#))

De maand januari belooft een warme wintermaand te worden in het **Franstalig onderwijs**. Het gemeenschappelijk vakbondsfront zal een reeks acties organiseren, waaronder twee dagen staking en een optocht in Brussel op het einde van de maand uit protest tegen de geplande besparingen en hervormingen. ([Le Soir](#))

BUURLANDEN

NEDERLAND

In 2025 zet vakbond FNV in op 7% loonsverhoging, en “die ruimte is er, want de winsten zijn harder gestegen dan de lonen”. ([FNV Arbeidsvoorwaardenagenda](#))

Vakbonden FNV en CNV organiseren in januari opnieuw meerdaagse landelijke staking van **apotheeke medewerkers**. ([Nu](#))

DUITSLAND

Er is meer gekend over de deal die **Volkswagen** sloot met de vakbonden. Het akkoord is een evenwicht tussen de belangen van de eigenaarsfamilie Porsche-Piëch, de vakbonden en de deelstaat Nedersaksen, de op een na belangrijkste aandeelhouder. Het compromis is het kader van (1) een afschrijving van de belegging van de hoofdaandeelhouder met 20 miljard euro, (2) een forse sanering (drastische vermindering van de productiecapaciteit en schrappen van bonussen en verdwijnen van 35.000 jobs) en (3) sociale vrede (geen gedwongen ontslagen). Daarmee wordt een kostenbesparing van 1,5 miljard gerealiseerd, wat maar een tiende is van de 15 miljard die nodig is. ([De Tijd](#))

FRANKRIJK

In Frankrijk worden de zetels van 10 vakbonden in de sectorale en interprofessionele paritaire organen verdeeld volgens **nationale syndicale verkiezingen**. De werknemers van werkgevers met minder dan 11 werknemers (waar geen vakbonden aanwezig zijn) van heel het land vormen een apart kiescollege. Zij konden stemmen tussen 25 november en 9 december 2024. Slechts 4 procent van de betrokken 5 miljoen werknemers hebben hun stem uitgebracht. ([Ministère du travail](#)) De participatiegraad doet de vraag stellen naar de relevantie van dergelijke verkiezingen. ([Clés du social](#))

EUROPESE ONDERNEMINGSRAAD

In het weekoverzicht 2024/50 publiceerden wij een kort verslag van de werkzaamheden van het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie (EOR) om de richtlijn van de Europese ondernemingsraden aan te passen. Pieter De Koster, advocaat, stuurde ons een nota die een weinig gekend licht werpt op de dynamiek achter dit initiatief. Hieronder de integrale tekst van zijn commentaar.

Op grond van erg betwistbare en vaak niet-geverifieerde premissen (beweerd gebrek aan rechtstoegang, ontbrekende sancties, erg vele betwistingen) heeft het Europees Parlement (EP) de EU Commissie politiek gedwongen om een herzieningsprocedure van de Richtlijn op te starten. Het EP heeft dat in februari 2023 gedaan aan de hand van een erg verregaand en vrij onrealistisch voorstel tot herziening. In dat voorstel zijn enkele bepalingen opgenomen die niet enkel het bestaand regulerend kader van de EOR strak aanspannen (rond vertrouwelijkheid, verplichte rol voor de vakorganisaties,

uitbreiding van ‘groepsnotie’ en ‘transnationale’ materies), en die de financiële last voor bedrijven gevoelig verhogen (zelfs de kost van procedures die tegen het bedrijf worden gevoerd wordt te hunnen laste gelegd), maar die zelfs de aard van het beschikbare wetgevend instrument (een richtlijn) ver overschrijden (nl. via draconische sanctie- en handhavingsmechanismes, voorbehouden voor verordeningen). Indien uitgevaardigd, zou deze tekst het concept zelf en de contouren van informatie en consultatierechten op EU vlak Copernicaans omwentelen.

Hierop heeft de EU Commissie in januari 2024 zelf een voorstel tot herziening neergelegd dat weliswaar het bestaande regelgevend kader verder verstevigt (in de richting van meer afdwingbare rechten voor werknemers), zoals in de voorbije decennia steeds is gebeurd, maar dat ver wegblijft van bovenstaande uitspattingen. Op dat voorstel heeft ook de EU Raad haar licht laten schijnen, met enige verdere verwatering tot gevolg.

Intussen heeft het EP op 19 december 2024 een mandaat gegeven voor de opstart van de zgn. ‘trialoog’ tussen de drie instellingen, die van start zal gaan in februari 2025. Hoewel de positie van het EP onveranderd strak verankerd blijft in het zgn. ‘Radtke rapport’, is het toch de ruime verwachting dat de finale tekst van de herziene richtlijn eerder die van het EU Commissie voorstel zal weerspiegelen. Dit vnl. omwille o.m. van de gewijzigde samenstelling van het EP (met een grotere vertegenwoordiging van bedrijfsvriendelijke parlementsleden in verschillende fracties), het gewicht van een bedachtzame EU Raad (die bedrijven niet écht verder op stang wil jagen na [CSRD](#), [CS3D](#) en andere vondsten) en de gepercipieerd geringere aandacht voor collectieve sociale rechten in dit tijdsinterval van geopolitieke en economische spanning.

Of de finale tekst het licht zal zien in het eerste semester (onder Pools voorzitterschap) dan wel in de tweede helft van het jaar (onder Deens voorzitterschap) is onzeker, maar dat de herziening er dit jaar komt staat vrijwel vast.

ELDERS IN EUROPA

PORTUGAL

De **hotelmedewerkers op Madeira** zijn het jaar begonnen met een driedaagse staking, in een periode waarin de bezettingsgraad van hotels rond de 100% ligt. De inzet is een loonsverhoging. ([Portugal News](#))

De vakbond van de **treinbestuurders** van de metro van Porto staakten op 31 december en 1 januari om de betaling van de jaarlijkse premie waarop ze recht hebben af te dwingen. ([Portugal News](#))

Commentaar

Staken om een subjectief recht af te dwingen roept praktische vragen op. De economische schade voor de werkgever en het verlies aan inkomen voor de gezinnen van de stakers zouden kunnen vermeden worden door dagvaarding van de werkgever. Met minder schade zou men hetzelfde resultaat kunnen bereiken.

De vraag die we hier willen stellen gaat niet over de beperking van het stakingsrecht tot stakingen om belangen te verdedigen met uitsluiting van afdwingbare rechten. De vraag is of subjectieve rechten niet efficiënter verdedigd kunnen worden door een collectieve rechtsvordering (class action) ingeleid door de vakbonden. Deze vraag raakt de complexe juridische discussie over het recht van vakbonden om in rechte op te treden voor de verdediging van de rechten van hun leden.

Volgens het algemeen principe zou dat in België niet kunnen omdat de vakbonden geen rechtspersoonlijkheid hebben. Op dat principe bestaan er een beperkt aantal uitzonderingen. Een van die uitzonderingen is gebaseerd op artikel 4 van de cao-wet van 1968 die hen het recht geeft om op te treden voor de naleving van cao's. Zij kunnen dus een werkgever dagvaarden voor de verdediging van de subjectieve rechten van werknemers die hun oorsprong vinden in cao's.

Het nadeel van een juridische procedure is de doorlooptijd om een recht af te dwingen. Vakbonden zouden een spoedprocedure van een (tegensprekelijk) kortgeding kunnen overwegen met het oog op een onmiddellijke dwangmaatregel. Het succes van dergelijke procedure hangt af van het oordeel van de rechter over de hoogdringendheid van de inzet. Als de eis betrekking heeft op het maandelijks inkomen zijn de slaagkansen allicht groter dan wanneer het gaat over een jaarpremie. De traagheid van het gerecht wordt wel gecompenseerd door de (hoge) wettelijke verwijlntresten.

ELDERS IN DE WERELD

VS

De **Starbucks**-staking uit protest tegen de te lage loonsverhoging breidde op kerstavond uit naar 300 winkels. ([Reuters](#))

De expediteurs van de **zeehavens aan de oost- en Golfkust** verwachten een nieuwe staking in januari. De vakbonden verzetten zich tegen de automatiseringsplannen van de werkgevers. (NB. De vorige staking dateert van oktober vorig jaar en werd beëindigd met een overeenkomst voor 62 procent loonsverhoging over zes jaar). ([20Cube](#) en [Reuters](#))

STATISTIEKEN

[Wordt er nu veel of weinig gestaakt in België?](#) Vorig jaar was de vraag een aanleiding tot discussie. Kurt Vandaele geeft het genuanceerd antwoord a.d.h.v. de beschikbare cijfers. Zijn artikel geeft een overzicht van de dynamieken en constanten in de stakingsbeweging sinds 1991. Een uniek werkstuk dat lof verdient. Hieronder enkele conclusies:

- ◆ De stakingsbeweging in België typeert zich door volatiliteit, maar een structurele, neerwaartse trend zoals in andere Europese landen blijft uit.
- ◆ Pieken in de stakingsactiviteit houden vooral verband met nationale of algemene stakingen, als reactie op besparingen in de publieke sector en op de onderhandelingsbeperkingen opgelegd door de loonnormwet.
- ◆ Er zijn behoorlijk meer stakingsdagen in de provincies Henegouwen en Luik.
- ◆ Er wordt relatief meer gestaakt in de publieke sector, de diensten aan ondernemingen en personen en de distributie, de voedingsindustrie, de social profit, de branche van de transport en logistiek, de chemie- en petroleum- en de metaalindustrie.
- ◆ Het beeld dat België de kopgroep van Europese landen waar het meest gestaakt wordt leidt moet genuanceerd worden omdat de nationale statistieken niet allemaal vergelijkbaar zijn.

BOEKENWIJSHEID

Terwijl de algemene syndicalisatiegraad lichtjes daalt is er één vakbondscentrale, m.n. BTB, de centrale voor de arbeiders van het transport aangesloten bij ABVV, die erin slaagt meer leden te werven. Wat is de verklaring van deze groei? Tekst en uitleg in het artikel [On the road again](#), geschreven door Kurt Vandaele.

PRO MEMORIE

Op 28 december 1944, terwijl de slag om de Ardennen nog woedde, vaardigde de Belgische regering de “Besluitwet betreffende de

maatschappelijke zekerheid der arbeiders” uit. Die tekst ligt aan de basis van onze sociale zekerheid en werd herzien in 1969.

REAGEREN?

Je kan ons contacteren via mail met adres m.doutrepont@social-dialogue.net of contact@paulsoete.be.

Google Alert om de internationale geschreven pers te volgen.

België

FOD WASO: <https://werk.belgie.be/nl/nieuws>

NAR: <https://cnt-nar.be/nl/pers/persberichten>

Media: websites van Belgische kranten

Social media: Twitter en LinkedIn

<https://abvv-experten.be/werken/>

Belga

Frankrijk:

Les clés du social: <https://www.clesdusocial.com/>

Metis: <https://www.metiseurope.eu/dialogue-social/>

<http://www.dialogue-social.fr/>

<https://www.cestlagreve.fr/>

<https://www.rds.asso.fr>

ODS: <https://www.jean-jaures.org/observatoire/observatoire-du-dialogue-social/>

Nederland:

AWVN: <https://www.awvn.nl/>

FNV: <https://www.fnv.nl>

Duitsland

IG Metall: <https://www.igmetall.de/ueber-uns/ig-metall--a-strong-community>

Internationaal

Eurofound: <https://www.eurofound.europa.eu/news>

ETUC: <https://www.etuc.org/en/news>

ETUI: <https://www.etui.org/fr/themes/dialogue-social-et-negociation-collective>

ETUI: <https://www.etui.org/newsletters/collective-bargaining-newsletter>

Industrial Relations Share: <http://www.irshare.eu/>

<https://www.worker-participation.eu/>

IndustriAll: <https://www.industrialall-union.org>

<https://wageindicator.org/labour-laws/collective-bargaining>

IRES: <https://ires.fr>

RDS: <https://www.rds.asso.fr/publications/>